

§16a Miljøgodkendelse af husdyrbrug
Drengstedvej 48, 6780 Skærbæk

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	2
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	3
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	4
A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD	4
B og F. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE	5
1) Indretning og drift af anlæg	5
2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer.....	6
3) Forbindelse til andre husdyrbrug	7
4) Lokalisering og landskab	7
5) Ammoniak	7
6) Lugt	7
7) Øvrige emissioner og gener	8
8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug	10
9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak.....	11
10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger.....	11
11) Erhvervsmæssig nødvendighed	11
C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET	11
E. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT	11
ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER	11
VILKÅR	13
HØRINGER	19
KLAGEVEJLEDNING	19
BILAG	19

INDLEDNING

Kotel har den 14. juli 2025 søgt om miljøgodkendelse på ejendommen Drengstedvej 48, 6780 Skærbæk.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen (skema nr. 250596) med tilhørende bilag.

Godkendelsen indeholder først en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af ejendommen, herunder afsnit der vedrører husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne. Til sidst er vilkårene for afgørelsen.

Der gives 6 års frist for udnyttelse af godkendelsen.

Historik

Ejendommen har en § 12-miljøgodkendelse efter Husdyrloven fra 2011 med tillægsgodkendelse fra 2014 samt efterfølgende anmeldelser om etablering af ensilagesiloer og et maskinhus. Miljøgodkendelsen fra 2011 og tillægsgodkendelsen fra 2014 bortfalder, når miljøgodkendelsen efter § 16a bliver udnyttet.

Miljøgodkendelse § 16a – 2025

Ansøger ønsker at udvide husdyrproduktionen på ejendommen. Der søges om:

- Etablering af ny velfærdsstald og goldkostald.
- Etablering af ny stald – stald A og B
- Etablering af ny malkeafsnit i del af stald A og B.
- Etablering af nye plansiloer.
- Gennemgribende renovering af eksisterende stald (BBR 5)
- Etablering af teltoverdækning på eksisterende gyllebeholder.
- Etablering af småbygninger (siloe, servicebygning, mælketank og bygning til sandvasker)
- Etablering af "afhentningstank" (gyllebeholder)

AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler 25. november 2025 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Drengstedvej 48, 6780 Skærbæk med de stillede vilkår.

Godkendelsen er meddelt jf. § 16a i husdyrloven¹. Vurderinger og vilkårsfastsættelse er foretaget efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og husdyrgødningsbekendtgørelsen³. Der godkendes følgende:

Produktionsareal:

12.439 m² fast drænet gulv med skraber og ajleafløb til flexgruppe alle kvæg

261 m² spaltegulv med bagskyl eller ringkanal til flexgruppe alle kvæg.

3421 m² dybstrøelse til flexgruppe alle kvæg, heste, får og geder.

Gødningsareal

1585 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning.

Projekterede anlæg:

- Etablering af ny velfærdsstald og goldkostald.
- Etablering af ny stald – stald A og B
- Etablering af ny malkeafsnit i del af stald A og B.
- Etablering af nye plansiloer.
- Gennemgribende renovering af eksisterende stald (BBR 5)
- Etablering af teltoverdækning på eksisterende gyllebeholder.
- Etablering af småbygninger (siloe, servicebygning, mælketank og bygning til sandvasker)
- Etablering af "afhentningstank" (gyllebeholder)

Godkendelsen bygger på ansøgers miljøkonsekvensrapport med tilhørende bilag, herunder skema nr. 250596 version 2 indsendt via husdyrgodkendelse.dk - se bilag 1.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen. Herunder, at husdyrbruget kan drives på stedet under hensyn til omgivelserne, og ikke vil påvirke Natura 2000 områder negativt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag I og IV arter.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet jf. vejledning sidst i godkendelsen.

Flemming Refsgaard
Miljømedarbejder

Kvalitetssikring:
Dorte Fabrin
Miljømedarbejder

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Bekendtgørelse nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Bekendtgørelse nr. 2243 af 29. november 2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning.

MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

1) Bedriftsoplysninger

Kotel
Drengstedvej 48, 6780 Skærbæk
BFE-nr.: 9216024
CVR: 41672587
CHR: 49922

2) Kontaktoplysninger:

Brian Eichner Bech
Drengstedvej 48, 6780 Skærbæk
Mobil: 51740553
E-mail: kotel@mail.dk

3) Rådgiver:

Ulla Refshammer Pallesen
Tlf.: 61558262
E-mail: upa@spiras.dk

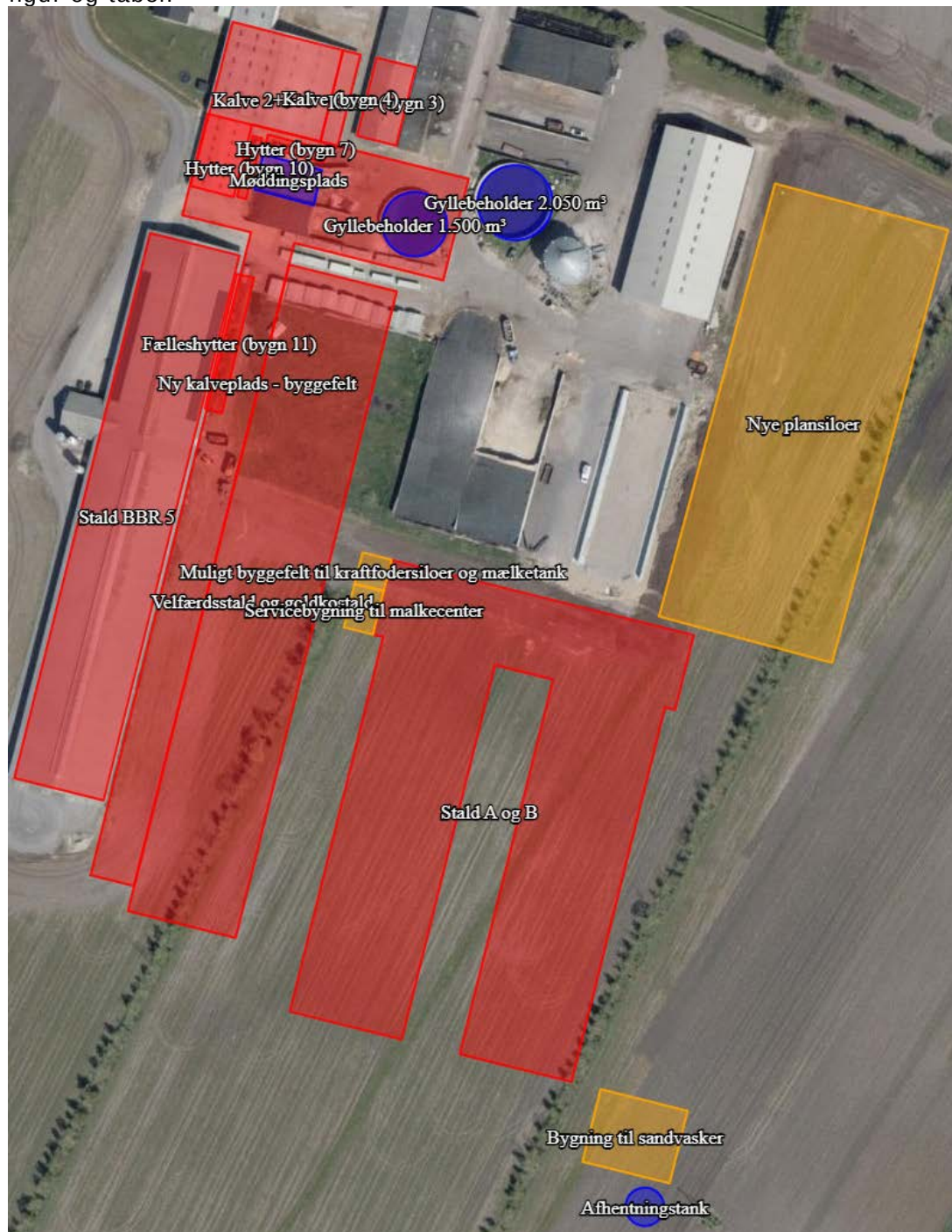
4) Andre husdyrbrug der drives sammen med det ansøgte
Ingen andre husdyrbrug med miljømæssig samdrift.

B og F. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

1) Indretning og drift af anlæg

Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående figur og tabel.

Figurer: Placering af stald og gødningsanlæg (GB i det åbne land ligger ca. 300 m vest-nordvest for øvrige bygninger)

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Stald BBR 5	5790	Naturlig ventilation	3 m	(#784320) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	154
				(#784319) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	0	3000
Ny kalveplads - byggefelt	6469	Naturlig ventilation	3 m	(#788303) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	500
Velfærdsstald og goldkostald	8273	Naturlig ventilation	3 m	(#797872) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	261
				(#797450) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	0	2259
				(#797449) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	2767
Stald A og B	12666	Naturlig ventilation	3 m	(#800698) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	0	7180
Sum						16121
Opbevaringslagre				Lagertype/gødningstype	Gødningsareal m ²	
Gyllebeholder 2050 m ³				Flydende	492 m ²	
Gyllebeholder i åbent land 4000 m ³				Flydende – overdækkes med telt	964 m ²	
NY – Afhentningstank ca. 500 m ³				Flydende	129 m ²	

Tabel: Ansøgt drift

Produktionsarealer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 9-12

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår til produktionsarealernes udformning og maximale størrelse. På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det at der er redegjort tilstrækkeligt for produktionsarealerne i 8-årsdrift, i nudrift og i ansøgt drift.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 12-13

Tønder Kommune vurderer:

Det fremgår af ansøgers oplysninger, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Tønder Kommune vurderer, at udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til gældende regler på området.

Vi vurderer, at der med ansøgers oplysninger og de stillede vilkår er taget tilstrækkelige hensyn til omkringboende, så gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 14-15

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at der er redegjort tilstrækkeligt for de bygningsmæssige ændringer.

3) Forbindelse til andre husdyrbrug

Ansøger oplysninger fremgår af bilag 1 – side 15-16

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger er der ikke miljømæssig forbindelse til andre husdyrbrug.

4) Lokalisering og landskab

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 16-20

Tønder Kommune vurderer:

Afstandskravene i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 er overholdt.

De nye bygninger etableres i tilknytning til og delvist omkranset af eksisterende bygninger. Der stilles vilkår til placering samt til valg af farver og materialer, så de nye bygninger passer til de eksisterende bygninger.

Da en af de eksisterende gyllebeholdere er placeret i det åbne land stilles der jf. § 45 i godkendelsesbekendtgørelsen vilkår om afskærmende beplantning, samt om at den skal rives ned, hvis den ikke længere er nødvendig for ejendommens drift. Der stilles også vilkår om at teltoverdækningen skal være lysegrå, hvilket gælder for alle gyllebeholdere på husdyrbruget i det tilfælde de teltoverdækkes.

Med de stillede vilkår om placering, farve, materialer og beplantning vurderes det, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og at de nye bygninger ikke vil virke forstyrrende i landskabet.

5) Ammoniak

Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3).

Nærmeste kategori 1 natur – Lovrup Skrøb - ligger ca. 3 km nordøst for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,2 kg N/ha/år, hvilket overholder beskyttelsesniveauets nedre grænse på 0,2 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev ca. 3,5 km øst for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,1 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 3 natur er et moseområde ca. 2 km nordøst for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at merdepositionen fra husdyrbruget er 0,3 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Inden for en afstand af ca. 1000 m til husdyrbruget ligger 2 søer og 1 eng som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Beregninger i ansøgningssystemet viser at ingen af områderne vil modtage mere end 1,0 kg N/ha/år.

På baggrund af ovenstående vurderes det ansøgte ikke at give anledning til tilstandsændringer af naturområderne.

6) Lugt

Der er foretaget en beregning af lugtgeneafstanden:

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Drengstedvej 46	0	NY	617,4	617,4	617,6	Ja
 Fælledvej 13	0	NY	617,4	617,4	1148,3	Ja
 Fælledvej 15	0	NY	617,4	617,4	919,7	Ja
 Fælledvej 19	0	NY	617,4	617,4	643,4	Ja
 Drengstedvej 40	2	NY	1188,1	1425,7	2022	Ja
 Bredebro, Brede	0	NY	1536,8	1459,9	3537,9	Ja
 Fremtidig byzone Døstrup	0	NY	1536,8	1536,8	4706,9	Ja
 Fremtidig byzone Løgumgårde, Nr. L...	0	NY	1536,8	1536,8	4123	Ja
 Løgumgårde, Nr. Løgum	0	NY	1536,8	1536,8	4225,5	Ja

Tabel: Lugtberegning

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af lugtbeskyttelsen.

Tønder Kommune vurderer:

Beregningerne viser, at lugtgenekriteriet er overholdt i ansøgt drift. I forbindelse med anlægsfasen tages de ældste driftsbygninger løbende ud af drift. Der stilles vilkår der sikrer at genekriteriet overholdes i anlægsfasen. På den baggrund vurderer vi, at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

7) Øvrige emissioner og gener

Støj

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 30-31

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Vi vurderer at vilkåret er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod væsentlige støjgener.

Rystelser og vibrationer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 31

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af husdyrbrugets placering vurderes rystelser og vibrationer ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne. Der stilles derfor ingen vilkår.

Støv

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 31

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

Fluer og skadedyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 31-32

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om hygiejneniveau og bekæmpelse så risiko for tilhold af skadedyr reduceres.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

Til- og frakørsel

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 32-33

I forbindelse med sagsbehandlingen oplyser ansøger endvidere at alt gylle fortsat vil blive transporteret af den vestligste overkørsel. Vejen vil blive forlænget så den fortsætter hen til afhentningstanken, hvor gylle vil blive afhentet og kørt op til Drengstedvej ad samme vej.

I forhold til gyllebeholderen på 2.050 m³ så benyttes den oftest til opbevaring af overfladevand, som efterfølgende udsprinkles. Der er derfor meget begrænsede transportaktiviteter i forbindelse med denne beholder.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at husdyrbruget har taget tilstrækkelige hensyn til omkringboende og miljøet, således at transporterne ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller udgør en unødigt risiko for miljøet. Der stilles derfor ingen vilkår.

Lys

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 31

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Vi vurderer, at der med de stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de omkringboende.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 42

Tønder Kommune vurderer:

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift, stilles der vilkår til opsyn ved gyllepumpning og vilkår til opbevaring og håndtering af affald og brændstof mm. Der stilles vilkår om at beredskabsplanen skal holdes opdateret, så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter eventuelle uheld og vilkår om at tagnedløbsbrønde og afløb skal sikres så gylle og pladsvæske ikke kan afledes til drænsystemet ved uheld.

Vi vurderer, på den baggrund, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

Kemikalier og pesticider

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 34-35

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om at kemikalier opbevares indendørs på fast og tæt bund uden afløb.

På baggrund af ansøgers oplysninger og det stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget opbevarer kemikalier og pesticider forsvarligt.

Olie og brændstof

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 34-35

Tønder Kommune vurderer:

Opbevaring af olie og brændstof reguleres af oliereservebunkerbekendtgørelsen, der i nogen grad sikrer mod forurening. For at undgå olieforurening, er der stillet vilkår om, at påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme og at brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så eventuelt spild kan opsamles.

Egenkontrol og management

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 14 og 41

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om egenkontrol ud fra de virkemidler, der er valgt på ejendommen og i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes godt landmandskab med hensyn til management.

8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug

Spildevand

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 37-38

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at husdyrbrugets opbevaring og håndtering af spildevand er forsvarlig. Der stilles derfor ingen vilkår.

Affald og døde dyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 33-34

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om opbevaring af fast og flydende affald. Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes, og affald i øvrigt bortskaffes ifølge kommunens affaldsregulativ, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

Energiforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 35-36

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om skift til lavenergibelysning, når eksisterende er udtjente. Der stilles desuden vilkår om egenkontrol af energiforbruget.

På baggrund af ansøgers oplysninger og de stillede vilkår vurderes det, at der anvendes energibesparende foranstaltninger på ejendommen.

Vandforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 36-37

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre bedst udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer og registrering af vandforbruget.

På den baggrund vurderer Tønder Kommune, at der anvendes vandbesparende foranstaltninger på ejendommen.

9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 41-42

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 14.811 kg N/år ud fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 14.688 kg N/år. Dvs. at BAT-kravet er "overopfyldt" med 122 kg ved etablering af hele projektet.

BAT fastholdes ved, at der stilles vilkår om indretning, udformning og drift af staldsystemerne samt vilkår om fast overdækning af en gyllebeholder. Der stilles endvidere vilkår til rækkefølge af etableringerne.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund at BAT er overholdt.

10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 43-44

Tønder Kommune vurderer:

Det vurderes alene på baggrund af afstanden, at der ikke er grænseoverskridende virkninger.

11) Erhvervsmæssig nødvendighed

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 44-45

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderer Tønder Kommune at udvidelsen er erhvervsmæssig nødvendig.

C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET

Husdyrbruget er ikke et IE-husdyrbrug.

E. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ved en ansøgning om godkendelse efter husdyrlovens § 16 a, skal ansøgningsmaterialet kunne udgøre en miljøkonsekvensrapport. Kommunen skal gennemgå og bruge rapporten. Tønder Kommune har gennemgået rapporten og har brugt oplysninger i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ansøgers ikke tekniske resume af miljøkonsekvensrapporten fremgår af bilag 1 – side 6-8.

ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER

Habitatvurdering

Ejendommen er beliggende ca. 3 km sydvest for nærmeste Natura 2000 habitatområde Lovrup Skov.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget vil udgøre 0,2 kg N/ha/år efter udvidelsen.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for området som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Bilag I arter

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde (Lovrup Skov) ligger ca. 3 km mod nordøst. Det vurderes, alene på grund af afstanden, at projektet ikke vil kunne påvirke bilag I-arter.

Bilag IV arter

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

VILKÅR

Når godkendelsen udnyttes skal vilkårene overholdes. Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Det tilladte produktionsareal må maksimalt være som angivet i nedenstående tabel. Staldsystem og dyretypen skal være som angivet i tabellen (placering fremgår af figuren med situationsplan under tabellen):

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Stald BBR 5	5790	Naturlig ventilation	3 m	(#784320) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	154
				(#784319) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	3000
Ny kalveplads - byggefelt	6469	Naturlig ventilation	3 m	(#788303) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	500
Velfærdsstald og goldkostald	8273	Naturlig ventilation	3 m	(#797872) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	261
				(#797450) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	2259
				(#797449) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	2767
Stald A og B	12666	Naturlig ventilation	3 m	(#800698) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	7180
Sum						16121
Opbevaringslagre				Lagertype/gødningstype	Gødningsareal m ²	
Gyllebeholder 2050 m ³				Flydende	492 m ²	
Gyllebeholder i åbent land 4000 m ³				Flydende – overdækkes med telt	964 m ²	
NY – Afhentningstank ca. 500 m ³				Flydende	129 m ²	

Tabel: Oversigt over stalde, dyr og opbevaringslagre

Figurer: Placering af stald og gødningsanlæg (GB i det åbne land ligger ca. 300 vest-nordvest for øvrige bygninger)

2. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.

Stalde og anlæg

3. Staldene skal være indrettet med det staldsystem der fremgår af vilkår 1 og med et produktionsareal og et staldareal der ikke overstiger det areal der er angivet i vilkår 1.
4. Nye bygninger skal placeres som angivet på situationsplanen i vilkår 1.

5. Produktionsarealer med fast drænede gulve skal etableres efter anvisningerne i "Videnskatalog over kvægstaldsgulve med 0,89 kg NH₃ pr. m² produktionsareal" udgivet af Seges Innovation 21. februar 2023".
6. Lysningsarealet til ajlefløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af gangarealet. Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1,0 % mod gulvmidte.
7. Den nye "afhentningstank" må opføres med et overfladeareal på maksimalt 129 m².
8. "Nye plansiloer" må etableres med et areal på ca. 60*150 m svarende til maksimalt 9000 m².

Landskabelige hensyn

9. "Stald A og B", "Velfærdsstald og goldkostald" og "Bygning til sandvasker" skal opføres i afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer, der svarer til farverne på den eksisterende staldbygning.
10. Der skal etableres fast overdækning (teltoverdækning) på gyllebeholderen i det åbne land. Farven på teltoverdækningen skal være lysegrå.
11. Gyllebeholderen i det åbne land, der er placeret uden tilknytning til det eksisterende anlæg, skal fjernes, hvis den ikke længere er nødvendig for ejendommens drift.
12. Ved teltoverdækning af øvrige gyllebeholdere på ejendommen skal farven være lysegrå.
13. De eksisterende læhegn i skel og mod Drengstedvej skal opretholdes og vedligeholdes og eventuelt udgåede træer og buske skal løbende erstattes. Læhegn der skal opretholdes og vedligeholdes er markeret med grønt herunder:

Ammoniak / lugt

14. Produktionsarealerne i staldafsnit "kalve bygn. 3", "kalve bygn. 4", "hytter bygn. 7", "hytter bygn. 10", "fælleshytter byg 11" og "kalve 2+5+6" skal være tømt for dyr og rengjorte, før produktionsarealerne i stald A og B tages i brug.

15. Den faste overdækning på gyllebeholderen i det åbne land skal være etableret, før produktionsarealerne med spalter i "velfærdsstald og goldkostald" tages i brug.
16. Gyllebeholderen i det åbne land skal have fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
17. Åbning af teltdug må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Eventuelle skader på overdækningen skal repareres indenfor en uge efter skadens opståen.
18. På produktionsarealer med faste drænede gulv med skraber og ajlefløb skal der foretages automatiske skrabninger af gangarealet mindst hver anden time. Skraberne skal være forsynet med timer.
19. Det skal sikres, at ajlefløbene til enhver tid kan aflede ajlen, så der ikke er pytter på de fast drænede gulve.
20. Skraberne skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Gødningsopbevaring og – håndtering

21. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
22. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.
23. Hvis der forekommer spild af husdyrgødning skal det straks opsamles.

Støj

24. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværldi	22-07	-	55

Tabel: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien

om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Målinger eller beregninger til kontrol af, at vilkåret er overholdt, skal udføres når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målingerne kun forlanges 1 gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Fluer og skadedyr

25. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
26. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

Lys

27. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Driftsforstyrrelser og uheld

28. Tagnedløbsbrønde, afløb fra kørearealer og lignende, der ligger inden for 25 m fra gyllebeholderne, kalvepladserne eller ensilagesiloerne skal sikres, så der i forbindelse med uheld ikke kan afledes gylle eller pladsvæske til drænsystemet.
29. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for husdyrbrugets ansatte og den skal opdateres løbende.
30. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende, skal det opbevares i beholdere, der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område, hvor beholderne står, skal udformes, så den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

Kemikalier og pesticider

31. Kemikalier skal opbevares indendørs, hvor underlaget har fast bund og er uden afløb.

Olie og brændstof

32. Påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.
33. Brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Egenkontrol og management

34. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.
35. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
 - Forbrug af el, vand og brændstof
 - Enhver form for driftsstop af skrabeanlæg på produktionsarealer med faste dræned gulve skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.

- Logbog, servicefaktura, registreringer fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberne er i drift og vedligeholdes skal opbevares på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- Der skal føres logbog over gyllebeholderens teltoverdækning, hvori evt. skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

Affald

36. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
37. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

Energiforbrug

38. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el og brændstof.
39. Der skal skiftes til lavenergibelysning i stalde og lader, når de eksisterende lyskilder er udtjente.

Vandforbrug

40. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.
41. Der skal foretages en årlig opgørelse af husdyrbrugets vandforbrug.

HØRINGER

Idehøring

Ansøgningen blev 8. september 2025 annonceret i 14 dage på <https://dma.mst.dk/>.

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at de personer, som skal høres i sagen, er ansøger og ejere/lejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 1055 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det der er søgt om, har underordnet betydning for naboen.

Husdyrbruget har en nabo som på den baggrund ikke vil blive orienteret fordi naboens beboelse er beliggende udenfor lugtkonsekvenszonen på 1055 m.

Nabo- og partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest tirsdag den 23. december 2025.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

BILAG

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport fra ansøger

Ansøgning om § 16 a miljøgodkendelse

Drengstedvej 48
6780 Skærbæk

Ansøgning om godkendelse af ændret gulvtype i eksisterende stald samt udvidelse med nye stalde, kalveplads, ensilageplads, sandvasker og afhentningstank mv.

• **Kolding**

Niels Bohrs Vej 2
7634 1700

• **Vojens**

Billundvej 3
7320 2600

• **Aabenraa**

Jens Terp-Nielsens Vej 13
7436 5000

• **Odense**

Munkehatten 1A th
7436 5000

spiras.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger og ejer	Brian Eichner Bech Drengstedvej 48 6780 Skærbæk Mobil: 5174 0553 E-mail: kotel@mail.dk
Husdyrbrugets adresse	Drengstedvej 48 6780 Skærbæk
CVR-nummer	41672587
CHR-nummer	49922
Kommune	Tønder Kommune
BFE-nummer	9216024
Matrikel-nr.	Matrikel: 209 Drengsted, Døstrup m.fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Se punkt. 3.3
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningsskema	250596
Rådgiver	Ulla Refshammer Pallesen Spiras, CVR-nr. 21111511 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@spiras.dk Tlf.: 7436 5043 / 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Drengstedvej 48, 6780 Skærbæk.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af Spiras i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Udsnit af luftfoto på forsiden er skråfoto fra Klimadatastyrelsen. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af opgørelse af produktionsarealerne samt en kapacitetsberegning. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 1089 af 16/10/2024

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	1
Forord / læsevejledning	2
1. Indledning	5
1.1 Metode og manglende viden (F6)	5
2. Ikke-teknisk resume (E2, F9)	6
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	9
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)	9
3.1.1 Produktionsarealer	10
3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	12
3.1.3 Drift af anlægget	14
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)	14
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)	15
3.4 Husdyrbruget og det ansøgt beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)	16
3.4.1 Landskab	16
3.4.2 Kulturarv	16
3.4.3 Materielle goder	17
3.4.4 Afstandskrav	18
3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.	20
3.4.6 Jordarealer og jordbund (D1c)	20
3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)	21
3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)	25
3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b)	28
3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)	30
3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)	30
3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)	31
3.8.3 Støv (B7, E1b)	31
3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)	31
3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)	32
3.8.6 Transporter (B7, E1b)	32
3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)	33
3.9.1 Døde dyr (B8)	33
3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)	34
3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)	34
3.9.4 Råvarer (B7)	35
3.9.5 Energiforbrug (B8, F1c)	35

3.9.6	<i>Vandressourcen og vandforbrug (B8)</i>	36
3.9.7	<i>Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)</i>	37
3.10	<i>Klima (F4, F5f)</i>	38
3.11	<i>Forslag til egenkontrol (B7)</i>	41
3.12	<i>BAT-Ammoniakemission (B9, F5g)</i>	41
3.13	<i>Risiko for ulykker og katastrofer (F5d, E1c, F7, F8)</i>	42
3.14	<i>Overvågning (F7)</i>	43
3.15	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)</i>	43
3.16	<i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)</i>	43
3.17	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)</i>	44
3.18	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	44
4.	Oplysninger om konsulenten (E3)	45
5.	Konklusion	45
6.	Referenceliste (F10)	46
7.	Bilag	46

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer udvidelsen af dyreholdet på kvægholdet på Drengstedvej 48, 6780 Skærbæk. Husdyrbruget har en § 12 miljøgodkendelse efter Husdyrbrugloven fra d. 11. januar 2011 samt et tillæg fra d. 14. august 2014 til en gyllebeholder i åbent land vest for staldanlægget samt to anmeldeafgørelser til etablering af et maskinhus/foderlade samt to ensilagepladser. Godkendelsen, tillægget og anmeldeafgørelserne er helt eller delvist taget i brug, dog er en goldko- og ungdyrstald ikke opført. Godkendelsen fra 2011 var til 490 årskøer, 539 årskælve og -kvier samt 245 tyrekalve pr. år til 60 kg. Fratrækkes Køerne ansøgt i goldko- og ungdyrstalden, der ikke er opført, er det tilladte dyrehold på 420 årskøer, 410 årskælve og -kvier samt 245 tyrekalve pr. år til 60 kg.

Den eksisterende stald BBR 5 er etableret med forsuring. Stalden er opført i 2003 og 2009 og er opført i en betonkvalitet, der har vist sig ikke at være tilstrækkelig god til, at forsuring i stalden er hensigtsmæssig. Der sker derfor tæring af betonen pga. det sure miljø. Endvidere er ansøger medejder af et biogasanlæg og ønsker at levere alt husdyrgødning fra husdyrbruget til biogasanlægget. Biogasanlægget ønsker ikke at modtage forsuret gylle pga. risikoen for skader på procestanke mv., samt at der skal frarenses meget mere svovl i opgraderingsprocessen, hvis der modtages svovlsyreforsuret gylle. Endvidere vurderes det, at der vil være risiko for øgede lugtgener fra biogasanlægget i forbindelse med modtagelse af forsuret gylle.

Der ansøges nu om ændring af staldgulvet i BBR 5, så der i stedet for spalter med gyllekumme og forsuring af gyllen i stedet etableres et fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb. Endvidere ansøges om nye stalde, kalveplads, ensilagepladser, bygning til et sandvaskerianlæg samt en afhentningstank mv. Fremadrettet ønskes der at benytte sand i sengebåse, og sandvaskerianlægget skal bruges til at vaske sand, så det kan genbruges til lejemateriale i sengebåse.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af staldtegninger/skitser samt oplysninger fra Brian Eichner Bech som står inde for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

Ansøgningen er tilpasset ud fra krav fra Tønder Kommune, idet Tønder Kommune har besluttet, at arealer i forbindelse med malkeroboter og opsamlingsarealer skal angives som produktionsarealer, selv om arealerne kun benyttes af dyrene i forbindelse med malkning. Miljøkonsekvensrapporten tilpasses under protest, og der tages kontakt til SGAV m.fl. for at få afklaret spørgsmålet.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen i Husdyrgodkendelse.dk foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner og specielt ikke for metan og lattergas. Med hensyn til CO₂-udledning fremlægges resultatet af Arlas klimatjek.

2. Ikke-teknisk resume (E2, F9)

Det er valgt at skrive et læsevenligt resume, der beskriver de væsentligste forhold på husdyrbruget og ændringer som følge af udvidelsen frem for at skrive et resume af de enkelte underpunkter i miljøkonsekvensrapporten.

Definitioner mv.

Husdyrbrugloven: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Husdyrgodkendelse.dk: Et elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelse af husdyrbrug skal ansøges gennem, som bl.a. beregner udledning og nedfald fra ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Drengstedvej 48, 6780 Skærbæk. Husdyrbrugets lovlige dyrehold er et malkekvæghold med tilladelse til et malkekvæghold af stor race på 420 køer, 410 kalve og kvier samt 245 tyrekalve til 60 kg.

Ansøgningen er indsendt for at få lov til at ændre en stald med spalter og forsøringsanlæg til en stald med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb samt at etablere nye stalde. Der ønsket etableret en velfærdsstald til køer, to sammenbyggede kostalde (Stald A og B), en kalveplads, en ny ensilageplads, en bygning til et sandvaskerianlæg samt en afhentningstank.

I velfærdsstalden bliver plads til 280 køer/kvier i dybstrøelse og 258 pladser i senge og i hver af staldene A og B kommer der ca. 550 sengepladser til malkekøer. Ved maksimal udnyttelse af det samlede anlæg vil antallet af malkekøer blive på ca. 2.000 køer, småkalve 0,5 mdr., kalvekvier 21-24 mdr. og tyrekalve til ca. uger.

Efter udvidelse vil der være i alt 16.121 m² produktionsareal på husdyrbruget.

Landskabelige forhold mv.

Husdyrbruget ligger i Tønder Kommune nordøst for Bredebro mellem Drengsted og Løgumgårde. Landskabet omkring husdyrbruget er forholdsvis fladt. Husdyrbruget ligger delvis afskærmet af skråt nord-sydgående læhegnsbepantninger langs markerne på sydsiden af Drengstedvej. Bygningssættet ligger samlet, dog ligger en eksisterende gyllebeholder ca. 230 m vest for stuehuset.

Husdyrbrugets bygninger og anlæg er primært opført i røde og grå farver. Det nye byggeri forventes at blive i grå nuancer. Den højeste bygninger/anlæg på husdyrbruget er kornsiloen, der er godt 12 m høj. De nye bygninger og fodersiloer forventes af blive maksimalt 12-14 m høje.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes. Lugtgeneafstandene er de afstande, et husdyrbrug skal holde til nærmeste naboer, der ikke har landbrugspligt, samlet bebyggelse samt byzoner og sommerhusområder.

Støj, rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets bygninger og faste installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typen af kilderne og afstanden til naboerne.

Pga. placeringen og arten af lyskilder vil naboer ikke kunne blive generet af lysgener.

Fluer og skadedyr bekæmpes og døde dyr opbevares overdækket ind til afhentning.

Støv vil primært være fra transporter. Transport til og fra husdyrbruget sker via Drengstedvej. Veje fejes efter kørsel, når der er behov for det.

Samlet set vurderes husdyrbruget i forhold til omgivelserne ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og dybstrøelse på husdyrbruget. Al dybstrøelse og gylle mv. køres til biogasanlæg og der modtages afgasset biomasse retur i to af gyllebeholdere. Den tredje gyllebeholder benyttes til vand fra ensilagepladserne. Der ansøges om en afhentningstank til gyllen efter behandlingen i sandvaskerianlægget, hvorfra biogasanlægget skal afhente gylle fremadrettet.

Der udbringes afgasset biomasse med gyllevogn og nedfælder samt slæbeslanger. Der er ikke planlagt nye gyllebeholdere på nuværende tidspunkt. Der vil senere blive ansøgt om gyllebeholdere placeret i det åbne land i tilknytning til de marker, der skal køres afgasset biomasse til. Endvidere indgås aftaler om opbevaring af afgasset biomasse i gyllebeholdere på andre ejendomme.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1, kategori 2 og kategori 3 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til. Kravene ligger på maksimalt 0,2-0,7 kg kvælstof pr. hektar pr. år til kategori 1 natur og 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år til kategori 2 natur. Beregningerne viser, at der er maksimalt 0,2 kg kvælstof pr. hektar pr. år til kategori 1 natur og maksimalt 0,1 kg kvælstof pr. hektar pr. år kategori 2 natur. Totaldepositionskravene overholdes således.

I forhold til kategori 3 natur, som er mindre heder og overdrev samt visse moser og skove, er der en maksimal forøgelse af ammoniakdepositionen (merdeposition) på 0,3 kg kvælstof pr. hektar pr. år som følge af udvidelsen. Til øvrige naturtyper er der en maksimal merdeposition på 0,4 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en maksimalt merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃-N/år, er der krav om at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til at minimere miljøbelastninger. Der er fastsat krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. BAT overholdes ved etablering af gulytper, der i sig selv lever op til BAT-kravene.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvad man skal foretages sig i forbindelse med uheld med olie, kemikalier og gylle eller brand. Beredskabsplanen indeholder relevante kontaktoplysninger samt oversigtskort over husdyrbruget med angivelse af relevante oplag, flugtveje, slukningsmateriel mv.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Såfremt ansøgningen om udvidelsen mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet, at husdyrbruget må fortsætte med den nuværende produktionstilladelse. Det betyder dog, at gyllen i Stald BBR 5 fortsat skal forsures med svovlsyre, og stalden derfor vil blive hurtigt slidt ned.

Da beskyttelsesniveauerne for lugt og ammoniak overholdes, og der ikke er naboer i nær tilknytning af husdyrbruget, der kan blive generet af husdyrbrugets drift, er der ikke foretaget særskilte beregninger for alternative placeringer af stalde mv, bortset fra en placering af goldkostalden vest for Stald BBR 5. Denne placering blev fravalgt pga. lugtbidraget til Drengstedvej 46.

Der er vist 2 mulige placeringer for afhentningstanken, som enten skal ligge i tilknytning til sandvaskerianlægget eller alternativt skal der etableres en pumpeledning, så det kan pumpes op til en afhentningstank placeret ved den fritliggende gyllebeholder vest for staldanlægget.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

Hvor det er relevant, efterfølges emnerne af en vurdering af det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger samlet, dog ligger gyllebeholderen på 4.000 m³ ca. 230 m vest for stuehuset. Husdyrbruget drives som et konventionelt malkekvægsbrug og der sker markdrift med udgangspunkt i husdyrbruget. Der opbevares og håndteres foder til dyr på andre husdyrbrug i bedriften.

Bygninger mv. ses af figur 1 samt af bilag 1. Ud over den nye velfærds- og goldkolstald og de nye kostalde med malkecenter og behandlingsområde etableres en mindre teknikbygning i forbindelse med malkecenteret, en bygning til et sandvaskerianlæg samt en afhentningstank på ca. 500 m³.

Foder opbevares på nuværende tidspunkt på ensilagepladserne, i kornsilo til 1.000 ton korn, i to fodersiloer til hver ca. 35 ton og 48 ton foder samt i planlager i foderladen i BBR 8.

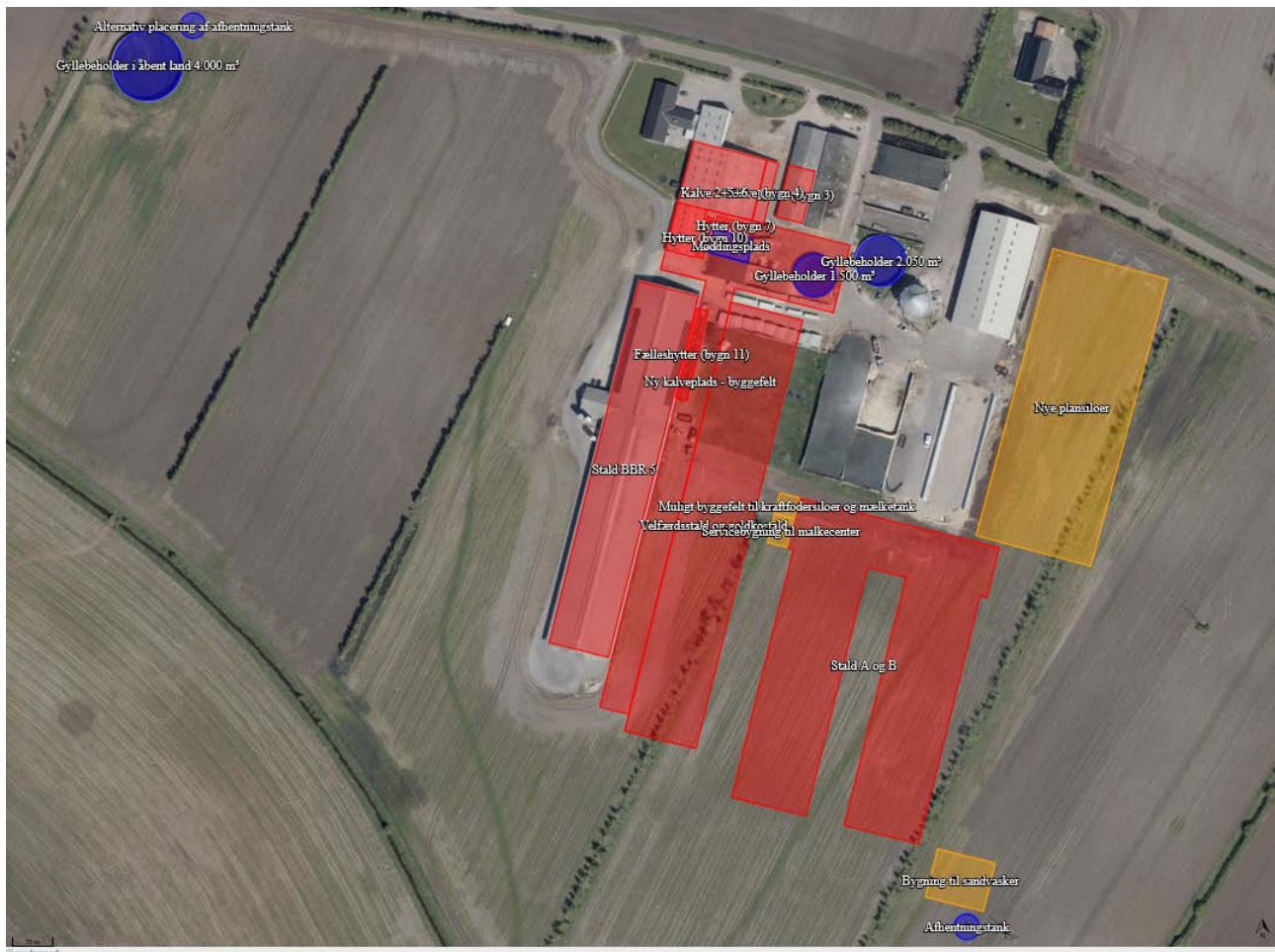
Der etableres op til 4 stk. nye fodersiloer til ca. 30 ton foder pr. stk. samt en mælketank til op til 50.000 liter mælk i forbindelse med det nye malkecenter.

Den nye ensilageplads placeres øst for de eksisterende ensilagepladser og maskinhuset fra 2023.

Herunder er en kort beskrivelse af driften og opbygningen af sandvaskeren. Da opsætningen af anlægget ikke er detailplanlagt, er beskrivelsen en overordnet beskrivelse. Der er ikke taget endelig stilling til fabrikatet af sandvasker, men det forventes umiddelbart at blive et anlæg fra Stjernholm A/S.

Gyllen fra staldene ledes til sandvasker anlægget – formodentlig gennem kanaler og en eller flere fortanke. Herfra pumpes gyllen til en cyklon som skiller den sandholdige gylle i en væske fraktion og en blandet sandfraktion. Sandfraktionen ledes i en tank, hvor sand og organisk materiale adskilles. Den tilbageværende sandfraktion skylles og snegles op og dumpes i stakke, hvorefter det kan genanvendes, eventuelt efter en tørretid på ca. 2-3 uger.

Sandvaskeren vil blive sat op, så den kører automatisk. Anlægget forventes at køre i dagtimerne.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv.

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden. Produktionsarealerne er opgjort ud fra staldtegninger samt oplysninger og skitser fra ansøger.

Der er konsekvensrettet i forhold til indtegningen af staldene i skema 18652 i Husdyrgodkendelse.dk, idet indtegningen ikke var i overensstemmelse med SGAV's anvisning af, hvordan staldafsnit mv. skal indtegnes. Den nuværende indtegning viser sammenhængende selvstændige ventilerede staldafsnit (naturlig ventilation), som ikke er forbundet med andre staldafsnit via gyllekanaler. I skemaet var der indtegnet 3 områder til enkeltkalvehytter og fælleshytter. Pladsen "Fælleshytter (bygn 11)" var vist på østsiden af Stald BBR 5, men blev i stedet placeret syd for møddingspladsen og gyllebeholderen på 1.500 m³. Da pladsen således ikke er etableret som ansøgt, er det valgt at vise pladsen uden produktionsarealer i 8 års drift og nudrift.

8 års drift og nudrift

8 års driften og nudriften er uændret. Produktionsarealerne fremgår af nedenstående tabel:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Kalve (bygn 3)	364	Naturlig ventilation	3 m	(#795837) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	175
Kalve (bygn 4)	189	Naturlig ventilation	3 m	(#795838) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	90
Hytter (bygn 7)	87	Naturlig ventilation	3 m	(#795841) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	84
Hytter (bygn 10)	67	Naturlig ventilation	3 m	(#795839) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	40
Fælleshytter (bygn 11)	275	Naturlig ventilation	3 m	(#795843) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	0
Stald BBR 5	5790	Naturlig ventilation	3 m	(#795836) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	154
				(#795835) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	3000
Kalve 2+5+6	1582	Naturlig ventilation	3 m	(#789928) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	512
				(#789926) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	310
				(#789924) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	210
Sum						4575

Tabel 1: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i 8 års drift og nudrift

Ansøgt drift

Alt ombygges og bygges mere eller mindre i samme ombæring, som det kan lade sig gøre. Det vil blive bygget fra vest mod øst, så ingen bygninger kommer til at ligge for sig selv. Byggefaserne forventes at stå på ca. 2 år. Af de nye bygninger vil Velfærdsstald og goldkostald blive opført og taget i brug først. Før der sættes dyr ind i stald B tages alle staldene og kalvehyttepladserne 2+5+6, 3, 4, 7, 10 og 11 ud af drift. Stald B udgør et produktionsareal på 3.500 m² og staldene/kalvehyttepladserne, der tages ud af drift, udgør 1.421 m², hvorfor det ikke er et problem at have dyr i disse stalde mens Velfærdsstald og goldkostald samt Stald A tages i brug. Såfremt kommunen har behov for et scenarioskema, bedes dette oplyst. Det vil dog være hensigtsmæssigt at vente med at udarbejde et scenarioskema til sagsbehandlingen går i gang, hvis der mod forventning opstår krav til tilpasninger.

Der kommer malkeroboter i de nye stalde. På kalvehyttepladserne forventes opsat enkelthytter i plast samt fælleshytter i form af kalvevogne, hytter eller modulhuse. Køerne vil blive malket i hold, på den måde at de køer, der ikke selv går ind og bliver malket, vil blive hentet og ført ind i en malkerobot tre gange om dagen. Herefter vil områderne omkring malkeroboterne blive lukket af og området rengjort umiddelbart efter endt malkning. Efter krav fra Tønder Kommune er arealerne omkring malkeroboter medtaget i opgørelsen af produktionsarealerne.

De fleste af staldafsnittene i nye stalde med fast drænede gulve med skrabere og ajlefløb i de langsgående gange ligger i tilknytning til malkeroboter og områder med separationsbokse. I området ved malkeroboterne kommer der spalter og eventuelt også spalter med gummiklapper og robotskrabere. Samlet set vil der i staldafsnittene maksimalt komme 5 % lysningsareal i det samlede gangareal. Der etableres et staldafsnit til malke køer med ædeplads på en gulvtype, der endnu ikke er taget endelig beslutning om. Da dybstrøelsesarealet bliver ca. 11 m bredt og ædepladsen 4 m bred, er det valgt at vise dybstrøelsesarealet og ædepladsen som gulvtypen dybstrøelse, da det er det staldsystem, der ligner bedst. Langt den største del af gødningen vil blive afsat i det strøede område. I området ved malkeroboterne i tilknytning til dybstrøelsesarealerne er

vist produktionsarealer med spalter, da det antages, at kommunen ikke vil acceptere, at arealerne her vises som dybstrøelsesareal.

De fleste skrabere forventes at blive stationære skrabeanlæg. Eventuelt vil der komme robotskrabere ved malkeroboter.

Produktionsarealerne er opgjort ud fra foreløbige staldtegninger. Disse fremsendes ikke i forbindelse med ansøgningen, idet der kan ske ændringer i indretningen. Størrelse af produktionsarealerne vil dog ikke blive større end de ansøgte produktionsarealer. Indretningstegninger vil blive fremsendt i forbindelse med bygge-ansøgningen.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Stald BBR 5	5790	Naturlig ventilation	3 m	(#784320) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	154
				(#784319) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skrabere og ajleaffløb	0	3000
Ny kalveplads - byggefelt	6469	Naturlig ventilation	3 m	(#788303) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	500
Velfærdsstald og goldkostald	8273	Naturlig ventilation	3 m	(#797872) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	261
				(#797450) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skrabere og ajleaffløb	0	2259
				(#797449) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	2767
Stald A og B	12666	Naturlig ventilation	3 m	(#800698) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skrabere og ajleaffløb	0	7180
Sum						16121

Tabel 2: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i ansøgt drift

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af tabel 3.

Alt gylle og dybstrøelse afhentes af biogasanlæg. Afhentningen sker pt. fra sydenden af Stald BBR 5. Fremadrettet vil der blive afhentet fra den nye afhentningstank. Afgasset biomasse leveres retur i gyllebeholdere på husdyrbruget samt i ejede og lejede gyllebeholdere på andre ejendomme. Der er endnu ikke indgået aftaler for den fulde mængde afgasset biomasse i forhold til udvidelsen. Det er muligt, at der senere vil blive ansøgt om nye gyllebeholdere placeret i det åbne land på andre ejendomme.

På nuværende tidspunkt er der ikke en møddingsplads på husdyrbruget. Der er i forbindelse med den nuværende miljøgodkendelse godkendt brug af en del af en ensilageplads fra før 1995 som møddingsplads, men pladsen har aldrig været benyttet som sådan. Dybstrøelse muges ud fra afsnit med dybstrøelse direkte til lastbil, som kører dybstrøelsen til biogasanlæg. Møddingspladsen er vist i ansøgningen, men er angivet uden gødningsareal i alle drifter jf. kravet i § 31 stk. 4 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Gyllebeholderen på 2.050 m³ benyttes pt kun til overfladevand fra ensilagepladserne, når vandet ikke må udsprinkles. Der er etableret en dykpumpe med flyder i beholderen til overfladevand, så vand kan pumpes til den lille gyllebeholder, når der er længerevarende perioder med vandmættede eller frosne marker.

Gyllen, som er behandlet i sandvaskeren skal umiddelbart herefter afsættes til biogasanlæg. Der etableres derfor en afhentningstank/gyllebeholder på ca. 500 m³, hvorfra biogasanlægget kan afhente gylle. Der forventes påsat teltdug eller betonlåg samt sugestuds, idet det ikke vil være muligt at etablere et flydelag.

Ingen af de eksisterende gyllebeholdere er på nuværende tidspunkt teltoverdækkede. Gyllebeholderen på 4.000 m³ teltoverdækkes for at leve op til BAT. Der ansøges for en sikkerheds skyld om mulighed for at teltoverdække de øvrige gyllebeholdere. Kommunen anmodes derfor skrive i miljøgodkendelse, at det er tilladt at etablere teltoverdækninger på alle gyllebeholdere. Der etableres påfyldetragt i teltoverdækninger, som vil blive benyttet når tankvogne leverer afgasset gylle retur i beholdere. Teltoverdækningen på den store gyllebeholder skal påsættes inden den nye velfærdsstald tages i brug, da teltoverdækningen skal løfte BAT-kravet for et område med spalter i denne stald.

Det er bedriften selv, der står for udbringningen af afgasset biomasse fra husdyrbruget med gyllevogn med nedfælder eller slæbeslanger. Gyllevognen har kapacitet til 28 m³ afgasset biomasse og har indbygget læsekran med automatisk tilbageløb af skum mv. til gyllebeholder.

I forbindelse med etableringen af Ny kalveplads nedrives den lille gyllebeholder for at give plads til den fulde kalveplads. Det er formodentlig noget af det sidste, der sker i byggefasen.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder 2.050 m ³	Flydende				492
Gyllebeholder i åbent land 4.000 m ³	Flydende				964
Afhentningstank	Flydende				129
Nudrift					
Møddingsplads	Fast				245
Gyllebeholder 1.500 m ³	Flydende				367
Gyllebeholder 2.050 m ³	Flydende				492
Gyllebeholder i åbent land 4.000 m ³	Flydende				964
8 års drift					
Møddingsplads	Fast				245
Gyllebeholder 1.500 m ³	Flydende				367
Gyllebeholder 2.050 m ³	Flydende				492

Tabel 3: Oversigt over opbevaringsanlæg

Af beregningstekniske årsager er gyllebeholderen på 4.000 m³ vist som "Eksisterende gødningsopbevaringsanlæg" i stedet for "Eksisterende gødningsopbevaringsanlæg, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse", så BAT-beregningen medtager teltoverdækningen som en ny teknologi.

Det samlede dyrehold forventes efter udvidelsen at blive på ca. 2.000 køer med småkalve 0-5 mdr., kælvkvier 21-24 mdr. samt tyrekalve til ca. 2 uger, alle af stor race. Øvrigt opdræt flyttes til andre husdyrbrug. Ved levering af alt husdyrgødningen til biogasanlæg forventes at skulle modtage ca. 80.600 m³ afgasset biomasse retur for hele bedriften. Bedriften råder pt over 33.200 m³ opbevaringskapacitet i gyllebeholdere. Der vil blive indgået opbevaringsaftale for den mængde afgasset biomasse, der ikke kan opbevares i bedriftens gyllebeholdere.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens³ krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet vil blive opfyldt ved fuld produktion ved opbevaring i ejede og lejede gyllebeholdere. Der er fremsendt kapacitetsberegning til kommunen.

Vurdering

³ Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning BEK nr 2243 af 29/11/2021

Det vurderes, at husdyrbrugets opbevaringskapacitet bliver tilstrækkelig til det forventede dyrehold ved indgåelse af opbevaringsaftaler. Tilstrækkelig opbevaringskapacitet er et lovkrav og skal opfyldes, uanset hvilke vilkår der eventuelt stilles i miljøgodkendelsen.

3.1.3 Drift af anlægget

Driften af husdyrbruget varetages af ansøger og 15 medarbejdere. Driften af husdyrbruget er beskrevet under de følgende punkter i denne rapport, men derudover kan det nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges og der tjekkes først om der er plads i gyllebeholderne
- Der føres logbog over flydelaget på gyllebeholdere uden teltoverdækning
- Der er sundhedsrådgivning med dyrlægebesøg hver 2. uge
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagtning
- Der føres journal over medicinforbrug
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt i forbindelse med regnskabet
- Der gennemføres kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør hvert 5. år
- Serviceeftersyn på malkerobotter og køletanke overholdes
- Slukningsudstyr udskiftes ved behov (Falck)
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for bedriften
- Der udarbejdes sprøjteplan og føres sprøjtejournal

Husdyrbruget leverer mælk til Arla, og skal derfor leve op til Arlagårdens omfattende egenkontrolprogram med hensyn til sundhed, hygiejne og dyrevelfærd.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

Som beskrevet omhandler ansøgningen ændring af gulvtypen/teknologien i Stald BBR 5 samt udvidelse med en velfærds- og goldkostald, to sammenbyggede stalde til malkekøer, en udvidet kalveplads, en ensilageplads, en bygning med et sandvaskerianlæg samt en afhentningstank. Den eksisterende stald BBR 5 er etableret med forsuring. Stalden er opført i 2003 og 2009 og er opført i en betonkvalitet, der har vist sig ikke at være tilstrækkelig god til, at forsuring i stalden er hensigtsmæssig. Gulvet i Stald BBR 5 ændres til fast drænet gulv med skraber og ajlefløb, formodentlig et ECO-Floor gulv fra HZ-Skibelund og ellers en anden gulvtype beskrevet i Videnskatalog over kvægstaldsgulve med 0,89 kg NH₃ pr. m² produktionsareal udgivet af Seges Innovation 21. februar 2023.

Velfærdsstald og goldkostald bliver på ca. 37,1 m x 223 m og etableres dels med gulv med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb samt dybstrøelse med ædeplads samt mindre områder med spalter. Der er endnu ikke taget endelig stilling til, hvilket gulv, der skal etableres på ædepladsen, men det bliver formodentlig fast drænet gulv med skraber og ajlefløb.

Stald A og B bliver to stalde sammenbygget af en tværgående bygning med malkerobotter, separations- og behandlingsområde. De nord-sydvendte stalde bliver ca. 38,6 m x 129,2 m og den tværgående del af bygningen bliver ca. 25,8 m x 104,3 m. Herudover etableres en teknikbygning på ca. 10 m x 15 m (indtegnet i ansøgningsskemaet som driftsbygning). De nye stalde etableres med betonelementer og stålplader med åbne sider med gardiner og tage i fibercement eller sandwichelementer. Farverne forventes at blive grå og antracitgrå.

Den nye bygning til sandvasker anlægget forventes etableret med sider på 4-6 m, tag med 20 graders hældning og kiphøjde på maks. 11,5 m i samme materialer og farvevalg som de nye stalde, dog med lukkede sider med døre/porte.

Både eksisterende og nye stalde og bygning til sandvasker har/får gulvkote i ca. kote 8 DVR90.

Afhentningstanken etableres med betonelementer, støbt bund og teltdug eller betonlåg. Sider kommer maks. 2 m over terræn og eventuel teltdug maks. 4,3 m over terræn.

De nye fodersiloer og den nye mælketank får diametre på maks. 4 m. Endelig placering er ikke afklaret endnu. Der er vist et byggefelt til placeringen, men det kan også blive et andet sted. De antages, at det er uden betydning, hvor de placeres, så længe det er i tilknytning til malkecenteret. Fodersiloerne forventes at blive maks. 12-14 m høje og i gråhvid glasfiber/komposit og mælketanken maks. 10 m høj i rustfri stål.

De nye ensilagepladser inklusiv forplads bliver etableret på et område på maks. 60 m x 150 m, formodentlig med sidevægge i beton L-elementer på maks. 4 m i højden. Bunde støbes i beton eller flydende asfalt. Pladserne bliver åbne i både nord- og sydenden, hvor der etableres randzoner. Ud for midten af siloen i øst- eller vestsiden forventes etableret en ny opsamlingsbeholder/pumpebrønd, hvor der kan udsprinkles fra, eller pumpes til gyllebeholderen på 2.050 m³, når det ikke er tilladt at udsprinkle ensilagesaft. Størrelsen på opsamlingsbeholderen er endnu ikke afklaret. Beholderen forventes at blive en mindre elementbeholder.

Kalvepladsen etableres nord for Velfærdsstald og goldkostald. Der er vist det største område, som pladsen forventes at blive på, idet der endnu ikke er taget stilling til den endelige opstilling af kalvehytter. Inden fuld udnyttelse skal den lille gyllebeholder på 1.500 m³ samt den sydligste del af BBR 2 nedrives. Der vil blive indsendt særskilt ansøgning om nedrivningstilladelse samt anmeldelse af bygningsaffald inden bygningen/gyllebeholderen nedrives. Kalvepladsen forventes støbt i beton eller flydende asfalt.

Kalvevogne, kalvehytter eller modulhuse forventes at blive i galvaniseret stål, krydsfinerplader eller lignende i brune og grå farver med en højde på forventet maks. 3,5 m. Enkelthytter forventes at blive hvide plasthytter.

Udover ovenstående etableres asfalterede kørearealer rundt ved bygningerne.

Placeringer af stalde og anlæg mv. fremgår af oversigtskortet i bilag 1 – dog er der ikke vist nye kørearealer på oversigtskortet.

Der fremsendes særskilt byggeansøgning så snart miljøgodkendelsen er på plads.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger har kvæghold på husdyrbrugene på Krogen 11 og Drengstedvej 15 begge 6780 Skærbæk samt Fælledvej 17, 6240 Løgumkloster.

følge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen regler for samdrift, så er husdyrbrugene ikke forureningsmæssigt forbundne, da den korteste afstand mellem husdyrbrugenes fast placerede husdyranlæg, husdyrgødnings- og ensilageopbevaringsanlæg er ca. 543 m og således både mere 100 m samt mere end halvdelen af

den ukorrigerede geneafstand til enkelt beboelse fra husdyrbruget på Drengstedvej 48, som er på 308,7 m (617,4 m/2)).

Der sker daglige transporter af foder mellem husdyrbrugene og markerne drives fælles i bedriften. Markdriften sker som beskrevet ud fra husdyrbruget på Drengstedvej 48. Herudover er der transport i personbiler med personale mellem husdyrbrugene.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgt beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

3.4.1 Landskab

Husdyrbruget ligger i Tønder Kommune nordøst for Bredebro mellem Drengsted og Løgumgårde. Landskabet omkring husdyrbruget er forholdsvis fladt og alle bygninger og anlæg er etableret i kote 8 DVR90. Husdyrbruget ligger delvis afskærmet af skråt nord-sydgående læhegnsbeplantninger langs markerne på sydsiden af Drengstedvej samt beplantning op til Drengstedvej mod nord. Bygningssættet ligger samlet, dog ligger gyllebeholderen på 4.000 m³ ca. 230 m vest for stuehuset.

Geologisk ligger husdyrbruget på en hedeslette på sandjord.

Ifølge Plandata.dk ligger husdyrbruget i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder. Landskabeligt ligger husdyrbruget uden for de landskabelige udpegninger Bevaringsværdigt landskab, Større sammenhængende landskaber, Særligt værdifuldt landbrugsområde, Værdifulde geologiske områder og Kystnærhedszonen.

Husdyrbruget ligger desuden uden for nuværende og kommende flyvekorridorer for kampfly til og fra Flyvestation Skrydstrup.

Husdyrbrugets eksisterende bygninger og anlæg er primært opført i røde, hvide og grå farver i mursten og stålplader med tage i fibercement. Kornsiloen er etableret i grå galvaniseret stål og den eksisterende mælketank er en Røka silotank i rustfrit stål på 40.000 l på knap 8 m i højden.

Ensilagepladsernes sideelementer og gyllebeholderne er opført i grå betonelementer. Teltoverdækninger vil blive med grå pvc-duge med maks. 20 graders hældning. Teltoverdækningen på gyllebeholderen på 4.000 m³ får top i ca. 9,5 m højde. Eventuelle øvrige telttoppe vil blive lavere.

De højeste bygninger/anlæg på husdyrbruget er på nuværende tidspunkt maskinhuset/foderladen med ca. 11,3 m til kip, Stald BBR 8 med ca. 11,8 m til kip og kornsiloen med ca. 12,3 m i totalhøjde. Nye stalde og fodersiloer kommer op i maks. 14 m til kip/totalhøjde.

Der bliver behov for at fjerne noget af læhegnsbeplantning, der hvor der etableres nye stalde og ensilagepladser samt i en afstand af ca. 20 m fra staldene for at sikre tilstrækkeligt luftskifte i staldene. Der er ikke planlagt ny beplantning, idet husdyrbruget fortsat vil ligge afskærmet af beplantning op til Drengstedvej samt andre læhegn i markerne.

Vurdering af landskabelige forhold

Da alle nye stalde og anlæg etableres i tilknytning til eksisterende stalde og anlæg, og husdyrbruget fortsat vil være afskærmet af læhegnsbeplantning, vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke landskabet væsentligt negativt.

3.4.2 Kulturarv

Husdyrbruget ligger uden for fortidsmindebeskyttelseslinjer.

Der er ikke registreret fund eller fortidsminder i umiddelbar nærhed til husdyrbrugets stalde og anlæg.

Figur 2: Kortudsnit fra www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/, Blå cirkel er et ikke fredet fund og den gule cirkel er adresseudpegningsen

I forhold til arkitektonisk arv så skal der ikke ske nedrivning af bevaringsværdige bygninger, og der ligger ingen fredede bygninger eller bevaringsværdige bygninger med høj bevaringsværdi, som vil have indkig til husdyrbruget, eller som vil skæmmes af husdyrbrugets udvidelse. Husdyrbruget ligger ligeledes uden for Kirkebyggelinje, Kulturhistorisk bevaringsværdier og Værdifulde Kulturmiljøer.

Vurdering af kulturarv

Da de nye stalde og anlæg mv. ligger uden for fortidsmindebeskyttelseslinjer og kulturudpegninger og der ikke er registreret fund i husdyrbrugets umiddelbare nærhed, vurderes det, at husdyrbruget ikke vil kunne påvirke registrerede fortidsminder eller kulturudpegninger negativt.

Uanset dette skal der i forbindelse med gravearbejde være fokus på at stoppe udgravningen og tilkalde Haderslev Museum, hvis der stødes på noget, der kunne være et fortidsminde.

3.4.3 Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan

blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i efterfølgende afsnit, overholdes de alle afstandskrav.

Vurdering af materielle goder

Med ca. 55 m fra nærmeste anlæg – den nordligste ensilageplads – til nærmeste nabobeboelse på Drengstedvej 49, der er en ejendom med landbrugspligt samt 218 m fra gyllebeholderen vest for staldanlægget til nabobeboelsen på Drengstedvej 46 (uden landbrugspligt), vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt.

3.4.4 Afstandskrav

Husdyrbruglovens afstandskrav jf. § 6 og 7 overholdes, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

samt mere end 10 m fra

- ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder

I tabellerne herunder er afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 vist:

Nærmeste sø - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Nye plansiloer	1082
Driftsbygning	Bygning til sandvasker	959
Staldbygning	Ny kalveplads - byggefelt	880
Gødningslager	Afhentningstank	964

Nærmeste vandløb - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Nye plansiloer	336
Driftsbygning	Servicebygning til malkecenter	238
Staldbygning	Stald BBR 5	117
Gødningslager	Afhentningstank	315

Nærmeste naboskel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Nye plansiloer	494
Driftsbygning	Muligt byggefelt til kraftfodersiloer og mælketank	424
Staldbygning	Stald BBR 5	306
Gødningslager	Gyllebeholder i åbent land 4.000 m ³	27

Tabel 4: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 6 stk. 1 nr. 4 og § 8 stk. 1

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed? - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Nye plansiloer	3653
Driftsbygning	Bygning til sandvasker	3498
Staldbygning	Velfærdsstald og goldkostald	3464
Gødningslager	Afhentningstank	3495

Nærmeste nabobeboelse - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Nye plansiloer	80
Driftsbygning	Muligt byggefelt til kraftfodersiloer og mælketank	238
Staldbygning	Ny kalveplads - byggefelt	123
Gødningslager	Gyllebeholder 2.050 m ³	104

Nærmeste aktive boring - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Nye plansiloer	250
Driftsbygning	Muligt byggefelt til kraftfodersiloer og mælketank	166
Staldbygning	Stald BBR 5	53
Gødningslager	Gyllebeholder 2.050 m ³	163

Nærmeste aktive vandværksboring jf. Jupiterdatabasen - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Nye plansiloer	2621
Driftsbygning	Muligt byggefelt til kraftfodersiloer og mælketank	2723
Staldbygning	Ny kalveplads - byggefelt	2571
Gødningslager	Gyllebeholder i åbent land 4.000 m ³	2471

Drengstedvej (matrikulært vejskel) - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Nye plansiloer	451
Driftsbygning	Muligt byggefelt til kraftfodersiloer og mælketank	390
Staldbygning	Ny kalveplads - byggefelt	265
Gødningslager	Gyllebeholder i åbent land 4.000 m ³	32

Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Nye plansiloer	204
Driftsbygning	Muligt byggefelt til kraftfodersiloer og mælketank	186
Staldbygning	Ny kalveplads - byggefelt	31
Gødningslager	Gyllebeholder 2.050 m ³	113

Tabel 4: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 6 stk. 1 nr. 4 og § 8 stk. 1 - fortsat

På kortudsnittet på figur 3 er vist nærmeste vandløb, naboskel, nabobeboelse, ikke almene vandboring (egen markvandingsboring), offentlige vej (Drengstedvej) og beboelsen på husdyrbruget. Nærmeste sø, levnedsmiddelvirksomhed og vandværksboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis alle punkter skulle vises.

3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Vest og syd for husdyrbruget løber en gastransmissionsledning. Den eksisterende Stald BBR 5 ligger 6 m fra gasledningen. Den nye Stald A og Ny kalveplads kommer til at ligge 5-6 m fra gasledningen. Dog er det muligt, at kalvepladsen ikke bliver helt så lang mod syd som vist.

Som det fremgår af ovenstående, overholdes alle Husdyrbruglovens afstandskrav.

Der er ingen V1 eller V2 kortlagte arealer på husdyrbruget og ansøger har ikke kendskab til, at der skulle være sket forureninger på husdyrbruget.

Det er muligt, at der ønskes at benytte slagge til bundsikring af de nye bygninger og ensilagepladser mv. Forud for udlægning af slagge vil der blive ansøgt om miljøgodkendelse efter Miljøbeskyttelsesloven.

Husdyrbruget ligger uden for råstofgraveområde.

Vurdering

Da stalde, kanaler, fortanke, gyllerør, gyllebeholdere og ensilagepladser er og bliver udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ved normal drift ikke kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund. Udlæg af slagge vurderes ikke at kunne medføre forurening, når det håndteres og udlægges i overensstemmelse med vilkår i en miljøgodkendelse til slaggeudlæg.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre fremgår af tabel 5.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	14247,1	441,2	14688,3
Nudrift	3903,2	729,3	4632,5
8 års-drift	3903,2	343,6	4246,9

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV-arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 6. Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af figur 4 og 5, og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 7.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL4 (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lagre) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år

⁴ Naturbeskyttelsesloven, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 927 af 28/06/2024

	for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniak-følsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m		

Tabel 6: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

Figur 4: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder

Tabel 7: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er stilkegekrat, der ligger i habitatområdet Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov godt 3 km nordøst for husdyrbruget (se figur 5). Ifølge kortene i Husdyrgodkendelse.dk er der kumulation med husdyrbruget på Overbyvej 24, 6780 Skærbæk. Da totaldepositionen til kategori 1 naturen er på 0,2 kg N/ha/år og Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens skrappeste krav er på 0,2 kg N/ha/år til kategori 1 natur, er totaldepositionskravet således overholdt. Det antages, at totaldepositionskravet for husdyrbruget på Drengstedvej 48 er på 0,4 kg N/ha/år.

Kategori 2 natur

Der er udpeget det nærmeste kategori 2 naturareal, som i følge Husdyrgodkendelse.dk er et overdrev ca. 3,5 km øst for husdyrbruget. Totaldepositionen er på 0,1 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes således.

Kategori 3 natur og § 3 områder

De nærmeste kategori 3 naturområder er tre moser og en kategori 3 skov (tilgroet lysåbent) i en radius af 2 km fra husdyrbruget og længere væk.

Ud over de ovenfor beskrevne naturpunkter er der desuden foretaget depositionsregninger til de nærmeste § 3 registrerede naturområder, som er en sø og en eng.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at den maksimale merdeposition til naturpunkterne er på 0,0-0,4 kg N/ha/år. Det skrappeste krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en merdeposition på maks. 1,0 kg N/ha/år.

Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. DCE under Aarhus Universitet har fastsat empirisk baserede tålegrænser for forskellige naturtyper (se tabel 8 herunder).

Tabel 2. Empirisk baserede tålegrænser (kg N ha⁻¹ år⁻¹) for naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UNECE, 2022

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	6-20 ¹	sure overdrev 6-10, kalkholdige overdrev 10-20, Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation 5-15.
Klit	5-20	grå klit grønsværklit, indlandsklit og fugtige klitlavninger 5-15, klithede 10-15, øvrig klit 10-20
Hede	5-15	Afhænger af kvælstoffjernelse med naturpleje
Fersk eng	15-25 ^{1,2}	
Strandeng	10-20 ^{1,2}	
Mose og kær	5-25	højmoser og nedbrudte højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-15, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-15	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld 10-20
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland, hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugs-mæssig. Dette vil primært gælde engarealer, og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 8: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁵

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning og Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis skal der ved vurdering af ammoniakdeposition til natur og tålegrænser benyttes et 3-års gennemsnit for baggrundsbelastningen. Gennemsnittet af baggrundsbelastningen fra ammoniak for 202-2023 er, for det 5,6 km x 5,6 km grid som husdyrbruget ligger i, på 14,8 kg N/ha/år jf. kortlaget "Samlet deposition af kvælstof til miljøgodkendelse (2021-

⁵ https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2024/N2024_64.pdf

2023)" i Danmarks Miljøportal. Husdyrbrugets beregnede totaldeposition skal lægges sammen med baggrundsbelastningen, når det skal vurderes, om tålegrænser er overskredet.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Da alle mer- og totaldepositions krav overholdes, vurderes det, at der ikke er behov for en nærmere vurdering af fx type og tålegrænse af de nærliggende moser mv.

Når Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til totaldeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur overholdes og der er en begrænset merdeposition til kategori 3 natur og andre naturområder, vurderes ammoniakdepositionen ikke at kunne påvirke områderne væsentligt negativt.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

Biologiske mangfoldighed/biodiversitet generelt

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dets undergrund.

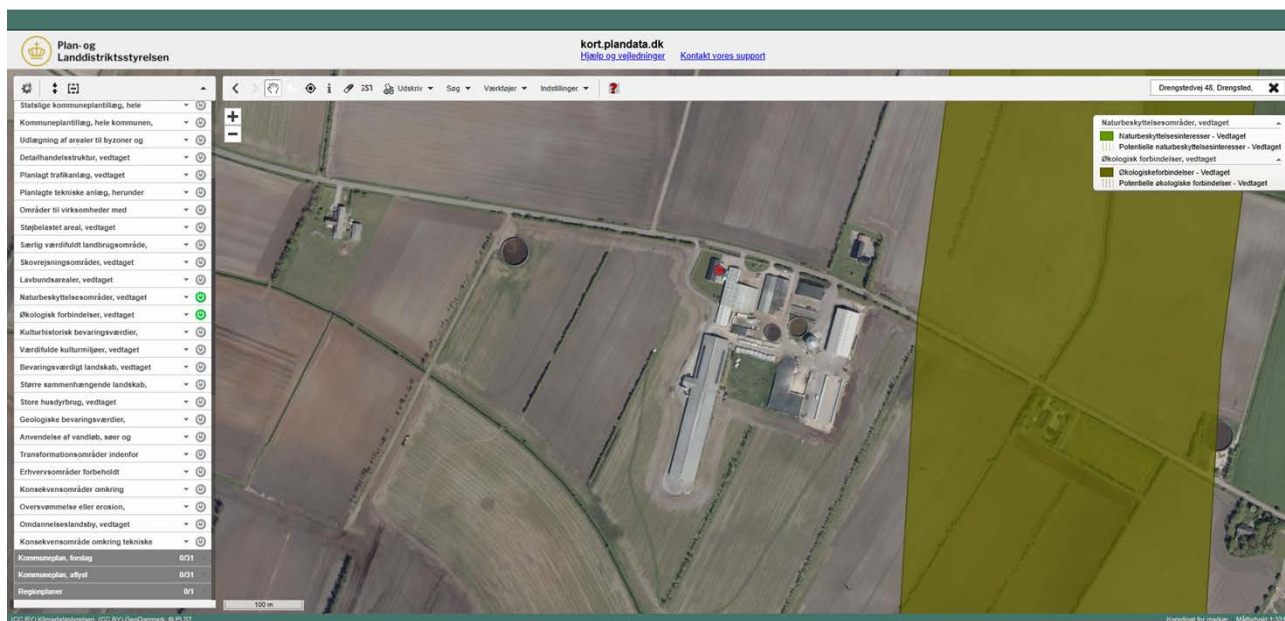
FN definerer biodiversitet som: "*Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.*" Med andre ord er biodiversitet alt liv på jorden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående afsnit. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Der nedlægges ikke naturområder og der fjernes kun en mindre del af de eksisterende læhegn. De arealer, der inddrages stalde, kalveplads, ensilagepladser, bygning til sandvasker, afhentningstank samt kørearealer anvendes på nuværende tidspunkt til intensivt dyrket mark, kalveplads, ensilagepladser, gyllebeholder, restareal og kørearealer og kan derfor ikke være leve-, yngle- eller opholdssteder for bilag IV-arter.

Husdyrbruget ligger uden for områder, der er udpeget til økologiske forbindelse eller naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser. De nærmeste områder med økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser fremgår af nedenstående kortudsnit.

Figur 6: Udpejninger af økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser fra Plandata.dk

Bilag IV-arter

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁶ fremgår en liste over arters udbredelse i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁷. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Løgfrø	<i>Pelobates fuscus</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>

Tabel 9: Liste over potentielle bilag IV-arter i området

Ifølge kortene på Danmarks Miljøportal⁸ over registrerede bilag IV-arter er der ikke registreret bilag IV-arter inden for 1.000 m fra husdyrbruget.

⁶ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁷ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/Sr50.pdf>

⁸ <https://naturdata.miljoportal.dk/>

Figur 7: Kortudsnit fra Danmarks Miljøportal over arter

Da merdepositionen fra husdyrbruget er på maks. 0,4 kg N/ha/år til de nærmeste naturområder, vurderes ansøgningen ikke at kunne påvirke biodiversiteten negativt, herunder bilag IV-arter.

De potentielle bilag IV-arter, der kan forekomme i området, er som beskrevet i tabel 9 tre flagermusarter, markfirben og tre paddearter.

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskul og overvintringssteder for flagermus. Der er aldrig konstateret spor efter flagermus (ekskrementer) eller observeret flagermus i nogle af bygningerne, og således heller ikke i den del af BBR 2, der skal rives ned. Forud for nedrivningen bør det tjekkes, at der ikke er flagermus, der har taget ophold i bygningen. Der bør søges professionel rådgivning, hvis der mod forventning træffes på flagermus i bygningen, så der kan foretages en korrekt udslusning af flagermus. Eventuel udslusning af flagermus bør ske i perioderne d. 15. april - 15. maj eller d. 15. august - 15. september.

Markfirben findes typisk på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejskråninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Nærmeste sådanne område er vurderes at ligge længere end 1 km fra husdyrbruget.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Samlet vurdering

Ud fra den betragtning at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af almindelige § 3 naturområder, vurderes det, at en maksimal merdepositionen på 0,4 kg N/ha/år til de nærmeste kategori 3 arealer ikke vil kunne udgøre en negativ påvirkning af naturområderne som yngle- og levesteder. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter. Den umiddelbart største trussel vil være tilgroning af lysåbne arealer.

Pga. afstanden til potentielle yngle- og levesteder som fx skove og andre naturarealer, vandløb mv., samt da der ikke fjernes større eller ældre beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder, vurderes det derfor, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

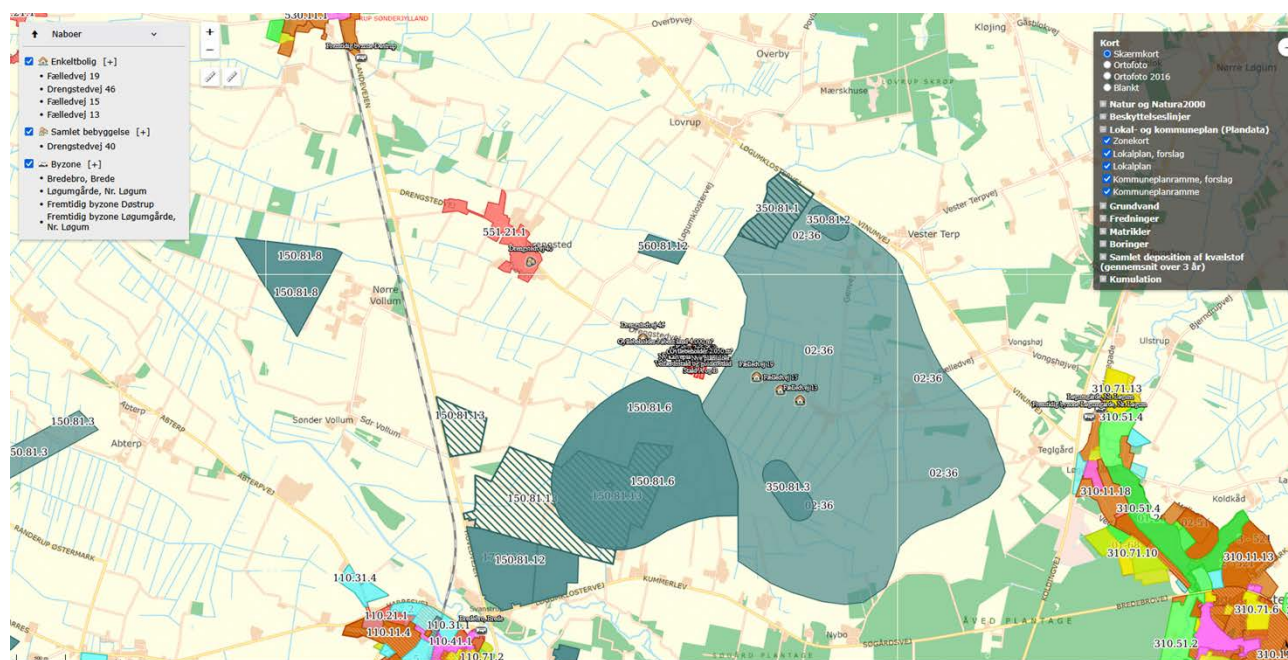
Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning, samt anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften.

3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b)

Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skemaet i [Husdyrgodkendelse.dk](https://husdyrgodkendelse.dk) og ses af figur 8.

Nærmeste enkelt beboelser uden landbrugspligt er Drengstedvej 46 og Fælledvej 13, 15 og 19. Nærmeste samlede bebyggelse udløses af Drengstedvej 40, idet der inden for 200 m af denne beboelse ligger mere end 6 andre beboelser uden landbrugspligt. Nærmeste byzonegrænser og fremtidige byzonegrænser er grænserne til Bredebro, Løgumgårde og Døstrup. Nærmeste sommerhusområde er ikke udpeget, da det ligger meget længere væk end nærmeste byzone. Ligeledes er nærmeste relevante lokalplanlagte område, der udløser samme krav som samlet bebyggelse, ikke udpeget, da det ligger meget længere væk end den udpegede samlede bebyggelse.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til enkelt beboelse eller byzone, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra nærmeste enkeltbeboelse eller 300 m fra den nærmeste byzoneområde (vurderet ud fra oplysninger i Landbrugsstyrelsens kort over jordbrugsanalyser)⁹. Det vurderes, at der er kumulation med to andre husdyrbrug i forhold til den samlede bebyggelse (husdyrbrugene med CHR-nr. 95118 med adresse angivet som Drengstedvej 40 og CHR 49919 Krogen 11). Det vurderes at centrum af husdyrbruget på Drengstedvej 29 ligger længere end 300 m fra beboelsen på Drengstedvej 40. Lejemålet til stalden til CHR 95118 er ophørt, og stalden vil ikke blive udlejet længere.

Figur 8: Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzone

⁹ <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=jordbrugsanalyse>

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Drengstedvej 46	0	NY	617,4	617,4	617,6	Ja
 Fælledvej 13	0	NY	617,4	617,4	1148,3	Ja
 Fælledvej 15	0	NY	617,4	617,4	919,7	Ja
 Fælledvej 19	0	NY	617,4	617,4	643,4	Ja
 Drengstedvej 40	2	NY	1188,1	1425,7	2022	Ja
 Bredebro, Brede	0	NY	1536,8	1459,9	3537,9	Ja
 Fremtidig byzone Døstrup	0	NY	1536,8	1536,8	4706,9	Ja
 Fremtidig byzone Løgumgårde, Nr. L...	0	NY	1536,8	1536,8	4123	Ja
 Løgumgårde, Nr. Løgum	0	NY	1536,8	1536,8	4225,5	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone

Konsekvenszone: 1055 m

Tabel 10: Beregning af lugtgeneafstand til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone mv.

Lugtberegningerne viser, at alle lugtgeneafstande overholdes.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra ensilage og fra gyllebeholdere. Fra gyllebeholderne kan der være lugtafgivelse især i forbindelse med omrøring og pumpning. Teltoverdækninger vil formodentlig mindske lugt fra gyllebeholdere. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker.

I forhold til lugt, kan det tænkes, at der kan komme lugt fra aktiviteterne i forbindelse med sandvaskeren. Pga. sandvaskerens placering cirka lige så langt fra naboer mv. som lugtcentrum for husdyrbruget efter udvidelsen, vurderes eventuelle lugtgener ikke at kunne medføre en væsentlig lugtgener for de naboer mv.

Vurdering

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene.

Med ca. 120 m fra nærmeste stald (den nye kalveplads i ansøgt drift) til nabobeboelsen med landbrugspligt på Drengstedvej 49 samt ca. 500 m til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt på Drengstedvej 46, vurderes lugt ikke at kunne være generende for naboen eller andre naboer, der ligger længere væk.

På baggrund af ovenstående, samt at alle lugtgeneafstande overholdes, vurderes det, at husdyrbruget ikke udgør en sundhedsrisiko for omgivelserne, samt at husdyrbruget kan udvides/ændres som ansøgt uden at være til gene for naboer mv.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og gødningen. Varme fra mælkekølingen genbruges til opvarmning af stuehuset, opvarmning af serviceafdelingen til Stald BBR 5 samt brugsvand til vask mv. Der vil også blive etableret varmegenvindingsanlæg i forbindelse med den nye mælketank. Det er ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Nærmeste nabobeboelse på Drengstedvej 49, som er en ejendom med landbrugspligt, ligger ca. 55 m fra den nordligste ensilageplads. Nærmeste øvrige nabobeboelser er Drengstedvej 46 der ligger ca. 218 m vest for gyllebeholderen på 4.000 m³ og Fælledvej 19, der kommer til at ligge ca. 480 m øst for den nye ensilageplads.

Der skal derfor være fokus på, at gener fra aktiviteterne på husdyrbruget minimeres i forhold til de nærmeste naboer.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

De største støjgener fra husdyrbruget vil være støjgener i forbindelse med stakning af ensilage, fodring, malkning (kompressorer og malkeanlæg), gyllepumpning i forbindelse med pumpning til og fra gyllebeholdere, flytning og udbringning af husdyrgødning/afgasset biomasse, blanding af foder, tipning af foder i foderlade, indblæsning af foder i kraftfodersiloer samt transport af dyr, foder, halm, mælk og gylle mv. Fremadrettet vil der også komme støj i forbindelse med sandvaskeren.

Der benyttes på nuværende tidspunkt traktorpumpe i forbindelse med tømning af de ældste stalde med gyllekanaler. Når staldene lukkes ned, ophører dette. Gyllebeholderne fyldes med tankbiler og tømmes vha. gyllevogne med indbyggede pumpesystemer, som er meget lidt støjende.

Foder blandes syd for foderladen pt. i tidsrummet ca. 6-10 om morgenen og efter udvidelsen i tidsrummet ca. 6-12. Malkning foregår vha. malkerobotter i tre hold i perioderne 5-11, 13-19 og 21-3.

Det nye malkecenter får lukkede mure mod vest, nord og øst med isolerede vægge.

Det er udelukkende nabobeboelsen på Drengstedvej 49, der ligger tæt på husdyrbrugets overkørsler til Drengstedvej. Alle transporter med dyr og mælk sker/vil ske ad den vestligste overkørsel (se bilag 1). Ad overkørslen nærmest nabobeboelsen på Drengstedvej 49, sker transporter med korn og ensilage samt maskiner til og fra maskinhuset. Medarbejderne og maskinstationen er instrueret i at køre hensynsfuldt, så gener fra transporterne minimeres.

Støjkloder fremgår af bilag 3.

Vurdering

Husdyrbrugets østligste overkørsler ligger tæt på nabobeboelsen på Drengstedvej 49. Der skal derfor være fokus på hensynsfuld kørsel, så støj fra pludselige opbremsninger og opgasninger undgås. Ved at blande foderet syd for maskinhuset/foderladen, sker dette i god afstand fra naboen og bygningen fungerer som

støjskærm. Det vurderes, at støj, herunder lavfrekvent støj, er og vil være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, samt at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Det forslås, at der fastsættes vilkår for støj i overensstemmelse med Miljøstyrelsens støjvejledninger.

Se yderligere om transporter under punkt 3.8.2 og 3.8.6.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Kilder kan fx være gyllepumper, traktorer (specielt ved stakning af ensilage), malkeanlæg, sandvasker samt andre maskiner.

Vurdering

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klos op ad anlæggene.

Vurdering af rystelser i forhold til transporter er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

Støv vil primært forekomme i forbindelse med indkørsel af foder og halm, daglige transporter med foder til andre husdyrbrug, flytning og udbringning af husdyrgødning og afgasset biomasse og dybstrøelse samt markarbejde i tørre perioder, hvor jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet/skrabet vejarealer efter kørsel, når der er behov for det. Der forventes ikke støvgener i forbindelse med driften af den nye sandvasker, da processen ikke er støvende og i øvrigt sker inde i en bygning.

Ensilage lægges på ensilagepladserne og overdækkes med fiberdug og plast. Foder tippes i foderladen og blæses ind i fodersiloerne. Fodersiloerne er og blive udstyret med støvcykloner.

Vurdering

Med husdyrbrugets indretning og afstanden til nærmeste nabobeboelser og når der rengøres veje ved behov, vurderes støv at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, hverken på nuværende tidspunkt eller efter udvidelsen/ændringerne.

3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Placering af udvendig belysning fremgår af bilag 1. Alle lamper mv. er lamper, der kun oplyser nærområdet. Belysningen er/bliver sensorstyret. Der er vågelys i kostalden om natten. Der kommer formodentlig også en nedadrettet lampe i forbindelse med porte og døre i bygningen med sandvaskeren.

I forbindelse med transporter af mælk, dyr, foder, afgrøder, stakning af afgrøder på ensilagepladser og kørsel med husdyrgødning/afgasset biomasse vil der holde/køre lastbiler og traktorer med lys på ved mælkekanke, stalde, foderlade, fodersiloer, ensilagepladser, gyllebeholdere og afhentningstanken.

Vurdering

Med placeringen af den udvendige belysning, den etablerede beplantning, afstand til veje og naboejendomme vurderes lys ikke at kunne medføre gener for naboer eller vejtrafik.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Fluer bekæmpes ved hyppig udmugning ved de små kalve samt hyppig udmugning af kanaler (hyppig afhentning af gylle fra Stald BBR 5 og fremadrettet faste drænedegulve med stationære skrabeanlæg og ajle-

afløb kombineret med hyppig afhentning af gylle). Ved behov vandes med Neporex eller tilsvarende middel. Generelt er der ikke problemer med store forekomster af fluer. Anvendelse af halmpiller til strøelse gør dybstrøelsen meget kompakt og holder boksene rene og tørre i længere tid, så fluer ikke i samme grad trives og opformeres.

Rotter bekæmpes via privat ordning (Ewers Skadedyr ApS). Der er pt. opsat ca. 48 klapfælder/giftkasser rundt omkring på husdyrbruget. Der vil blive opsat det nødvendige ekstra antal klapfælder/giftkasser i forbindelse med udvidelsen.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter (B7, E1b)

Transport i forbindelse med husdyrbruget sker via Drengstedvej.

Tunge transporter sker primært i dagtimerne. Dog vil der i forbindelse med udbringning af afgasset biomasse og indkørsel af græs og majs køres uden for dette tidsrum for at få færrest muligt kørselsdage. Endvidere bestemmer Arla selv tidspunktet for afhentning af mælk, hvorfor afhentning af mælk også kan ske i nattetimerne.

Herudover er der kørsel med personbiler (medarbejdere, dyrlæge, kontrollanter mv.). Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 20 gange dagligt.

Transporten til biogasanlægget på Storde 2 sker gennem Drengsted by. Det ville være kortere at køre af Vollum Østermark, men vejen er ikke asfalteret. Når der afhentes gylle, tages et læs afgasset biomasse med og leveres i gyllebeholdere, så længe der er plads. Den øvrige mængde afgasset biomasse køres til bedriftens øvrige gyllebeholdere samt lejede gyllebeholdere.

Tunge transporter (en transport ind og ud betragtes som en samlet kørsel)	Nudrift antal/år	Ansøgt drift antal/år
Afhentning af mælk (tankbil, kapacitet til 36 ton)	ca. 183	ca. 730
Afhentning af tyrekalve (lastbil)	ca. 52	ca. 52
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 24	ca. 24
Dyr til slagteri (lastbil)	ca. 24	ca. 24
Indkørsel af foder fra foderstofforretning (lastbil, kapacitet til ca. 36 ton)	ca. 18	ca. 52
Indkørsel af korn til kornsilo (traktor og vogn, kapacitet ca. 20 ton)	ca. 50	ca. 50
Diverse sækkevarer (lastbil)	ca. 12	ca. 12
Indkørsel af græs og majs (traktor og vogn, kapacitet ca. 20 ton)	ca. 800	ca. 2.000
Transport af foder til bedriftens øvrige husdyrbrug	ca. 1.095	ca. 1.095
Indkørsel af halm fra andre ejendomme (traktor og vogn)	ca. 52	ca. 52
Indkørsel af halmpiller til strøelse (lastbil, kapacitet til 40 ton)	ca. 30	ca. 75
Transporter af gylle/dybstrøelse/afgasset biomasse til/fra biogasanlæg (lastbil med container og tankbil, kapacitet til ca. 35-38 ton)	ca. 500	ca. 2.088
Udkørsel af afgasset biomasse fra gyllebeholdere (traktor og gyllevogn, kapacitet til ca. 28 ton)	ca. 240	ca. 190

Dieselolie (tankbil)	ca. 20	ca. 25
Afhentning af erhvervsaffald + dagrenovation (lastbil)	30+26	36+26
I alt	ca. 3.156	ca. 9.006

Tabel 11: Skønnede antal transporter i nudrift og ansøgt drift

Hertil kommer transporter med markmaskiner. Ved overgangen til sand i sengebåse vil der det første år komme en del transporter, men herefter vil der blive tale om få transporter om året, svarende til den mængde, der ikke kan vaskes ud.

Kørsel sker jævnt fordelt over året bortset fra udbringning af afgasset biomasse og indkørsel af afgrøder. Kørsel med græs sker i perioden ca. 15. maj til 20. september i nudrift over ca. 12 dage og efter udvidelsen over ca. 24 dage. Kørsel med majs sker koncentreret i perioden midt i september til slutoktober måned i nudrift over ca. 5 dage og efter udvidelsen over ca. 10 dage.

De fleste transporter med afgasset biomasse sker i nudrift fra den store gyllebeholder. I ansøgt drift nedlægges den mindste gyllebeholder ved staldanlægget og den ekstra kapacitet til opbevaring af afgasset biomasse findes på andre ejendomme eller ved etablering af nye gyllebeholdere i det åbne land.

Transporter af gylle og dybstrøelse er beregnet ud fra normtalsproduktion af husdyrgødning.

Vurdering

En forøgelse af antal transporter fra ca. 3.156 til ca. 8.641 transporter fra husdyrproduktionen vurderes at være en naturlig forøgelse af antallet af transporter med den ansøgte udvidelse/ændring. Antallet stiger som følge af udvidelsen af antallet af køer, men ikke proportionalt, da ikke alle transporttyper øges med samme andel. Som tidligere beskrevet er medarbejderne og maskinstationen instrueret i at køre hensynsfuldt, så gener fra transporterne minimeres.

Transporterne på offentlige veje vil ikke adskille sig fra øvrige tunge transporter på vejene med hensyn til støj, vibrationer, rystelser mv.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne. I forhold til husdyrbrug er der i følge Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel. Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at begrænse husdyrbrugets transporter.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr opbevares på pladsen til døde dyr ud til Drengstevej nord for kalvestalde og lade. Døde dyr lægges på betonspalter og overdækkes med en kadaverkap. Pladsen er afskærmet ved beplantningen langs Drengstedvej. Døde dyr tilmeldes til afhentning via app på mobiltelefonen. Daka afhenter efterfølgende hver dag. Daka genanvender døde dyr til at fremstille bl.a. biobrændstof og biodiesel.

Vurdering

Pga. pladsens placering kan ingen naboer eller forbipasserende blive generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr.

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Affald fra husdyrbruget sorteres, opbevares og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Tønder Kommunes affaldsregulativ.

Som udgangspunkt benyttes ikke mere foder, end der er behov for, husdyrgødning anvendes til gødsning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender som brændbart affald.

Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører og modtageanlæg. Der sker ingen ændringer i affaldstyper med det ansøgte.

Olieskift på maskiner foretages primært ved serviceeftersyn på eksternt værksted eller på ejendommen, hvor mekaniker tager affald med retur. Der er derfor normalt ingen affaldsfraktioner i form af spildolie, olie- brændstoffiltre eller blyakkumulatorer.

Der forventes intet medicinaffald, da der normalt kun benyttes afmålte doseringer. Køleskab til medicin står i serviceafdelingen til Stald BBR.

Der er indgået aftale med Marius Pedersen A/S om afhentning af plast, pap/papir og restaffald. Der er opstillet en 1.100 l container på hjul samt 2 stk. 8 m³ stålcontainere som tømmes hver 14. dag eller efter behov.

Metalaffald lægges syd for gyllebeholderen på 2.050 m³. Tonny Frank Jensen Skrot & Miljø afhenter metalaffald efter aftale. LED-rør tages normalt med af elektriker.

Spraydåser og kanyler opbevares i sidebygningen til Stald BBR 5 i en kasse og en kanyleboks. Plasttønder fra sæbe mv. til malkeanlæg tages med retur af Lely. Spraydåser køres på genbrugsplads og kanyler tages med af dyrlæge

Madaffald, glas, pap, papir, andet plast, tekstilaffald samt mad- og drikkekartoner er normalt i så begrænsede mængder, at disse kommes i husstandens genbrugsbeholdere. Eventuelt andre affaldsfraktioner vil blive kørt til genbrugspladsen på Skærbæk Genbrugsplads.

I forbindelse med byggefasen for de nye stalde, kalvepladsen og ensilagepladser forventes der meget begrænset affald, idet bygninger opføres af præfabrikerede elementer samt med bunde, der støbes på stedet med beton tilkørt med betonkanon samt flydende asfalt leveret med lastbil og tiptrailer i aftalte mængder.

Døde dyr er beskrevet under punkt 3.9.1.

Der sker ingen genvinding af affald på husdyrbruget. Som beskrevet leveres husdyrgødning til biogasanlæg og der modtages afgasset biomasse retur.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget sorterer, opbevarer og bortskaffer affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Tønder Kommunes affaldsregulativer. Det vurderes endvidere, at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Der er fire olietanke på husdyrbruget. En fyringsolietank, der ikke benyttes længere, en mobil plasttank på 430 l samt en 4.000 l og en 5.900 l dieselolietank i stål, der står i maskinhuset. Ståltankene står hævet på ben på befæstet areal. Der er ingen afløbsriste til overfladevand i nærheden af tankene.

Der opbevares ingen bekæmpelsesmidler til brug i marken på husdyrbruget, dette sker på Krogen 11.

Rengøringsmidler til rengøring af malkestald og mælketanke mv. står i serviceafdelingen til Stald BBR 5. Det maksimale oplag af vaskemidler er på ca. 1.600 l. Der opbevares endvidere 4 stk. 200 l olietromler i maskinhuset til påfyldning af olie på maskiner. Der er støbte tætte gulve i begge bygninger.

Vurdering

Med den beskrevne opbevaring af olie og kemikalier på husdyrbruget vurderes det, at der ikke er risiko for, at der under normale forhold kan ske udslip af sådanne stoffer. Husdyrbruget har en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvordan uheld med olie og kemikalier skal håndteres.

3.9.4 Råvarer (B7)

Foder til kvæg består af hjemmeavlet grovfoder, hovedsageligt majs, græs, korn og halm og derudover indkøbt foder. Foderplanen afstemmes med en mineralblanding for at tilgodese kreaturernes behov for næringsstoffer.

Fodersammensætningen afstemmes i forhold til dyrenes biologiske behov (kalv, kvie, malkende ko, goldko, slagtekalv og slagteko). For at opnå så præcis en næringsstofsammensætning som muligt, udtages der analyser af grovfoderet, som ligger til grund for sammensætning af det indkøbte foder. Optimeringen af foderplanen sker bl.a. på protein, så overforsyning såvel som underforsyning undgås. Overforsyning med protein medfører en belastning på miljøet, men det overbelaster også koen.

Mælkeproducenter er interesseret i, at ovenstående er i orden, da ubalance i foderets sammensætning betyder forringelse af foderudnyttelsen og dermed forringelse af det økonomiske udbytte.

Ensilage opbevares på ensilagepladserne og raps, rapskager, soja, vitaminer, mineraler og mælkepulver opbevares i foderladen. Eventuelle wrapballer opbevares i stakke i marken eller på anden ejendom. Kun hvis ikke alt ensilagen kan være på ensilagepladserne, vil der blive opbevaret ensilage i markstak.

Der er ikke mulighed for at anvende fodringsteknikker som virkemiddel til at reducere ammoniakemissionen, idet fodringsteknikkerne ikke længere fremgår af Miljøstyrelsens Teknologiliste. Der bør derfor ikke stilles vilkår om dokumentation af foderplaner og lignende. Husdyrbruget vil dog også fremadrettet udarbejde og følge foderplaner.

Fremadrettet forventes benyttes sand i sengebåse. Der er endnu ikke regnet på mængden af sand pr. år, men med et sandvaskeanlæg forventes, at mere end 95-98 % af sandet vil kunne genbruges.

Vandforbruget er beskrevet i punkt 3.9.6.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes, at der anvendes BAT med hensyn til fodring.

3.9.5 Energiforbrug (B8, F1c)

På husdyrbruget anvendes der primært elektricitet til malkning, nedkøling af mælk, pumpning af gylle, belysning, ventilatorer og øvrige elektriske maskiner samt forbrug i beboelsen. Fremadrettet vil der også blive benyttet elektricitet til skrabeanlæg og sandvaskeanlæg. Diesel benyttes til traktorer mv.

Staldene og de øvrige driftsbygninger opvarmes ikke, bortset fra serviceafdelingen til Stald BBR 5, der som beskrevet opvarmes vha. genvundet varme fra mælkekølingen. Stuehuset opvarmes på samme måde.

Da der ikke er erfaring med elforbruget til et sandvaskeanlæg, er der ikke skønnet et elforbrug til denne del.

Energiforbruget er skønnet ud fra forbruget i 2024.

Type	Forbrug nudrift	Skønnet forbrug i ansøgt drift
El	ca. 540.000 kWh	ca. 1.000.000 kWh
Dieselolie	ca. 140.000 l	ca. 170.000 l

Tabel 12: Energiforbrug

Der er frekvensstyrede vakuum- og mælkepumper i forbindelse med de eksisterende malkebotter. Der kommer også frekvensstyrede vakuum- og mælkepumper i forbindelse med de nye malkebotter.

Der er etableret LED-belysning i alle stalde mv. og der kommer også LED-belysning i de nye stalde.

Der er opsat 2 rækker solcellepaneler på den nordlige del af Stald BBR 5 nederste på tagfladen på både øst- og vestsiden af taget. Den genererede elektricitet benyttes på husdyrbruget. Det er muligt, at der også etableres solceller på en eller flere af de nye stalde.

Der føres ikke løbende journal over energiforbruget. Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 er elforbruget på ca. 760 kWh pr. årsko (malkning med malkebotter) dog med mulighed for store variationer. Normtalsberegning kommer således frem til ca. 1.520.000 kWh ved 2.000 køer, mens det forventede elforbrug er skønnet til ca. 1.000.000 kWh. Det forventede elforbrug ligger således under normen.

Med genvinding af varme fra mælkekøling, frekvensstyrede vakuumpumper i forbindelse med malkeanlæg og LED-belysning og egenproduktion af elektricitet via solcellepaneler vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi.

3.9.6 Vandressourcen og vandforbrug (B8)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (almindelige – ikke særlige) men uden for indvindingsoplande eller nitrat- og sprøjtemiddelfølsomme områder.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af malkeanlæg, kalvehytter og maskiner samt sanitære forhold og forbrug i boligen. Vand kommer fra Døstrup Vandværk. Der er dialog med vandværket i forhold til udvidelsen. Der skal muligvis nedlægges nye vandledninger for at sikre tilstrækkelig vandforsyning.

Marksprøjte påfyldes ikke på husdyrbruget. Vask foregår dels i marken og dels på kalveplads.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at vurdere vandforbruget til sandvaskerianlægget, men hvis der benyttes vaskevand fra malkestalden og/eller overfladevand fra ensilagepladser til sandvaskerens drift, så er der ikke behov for at benytte vandværksvand til sandvaskeren.

Vandforbrug i ansøgt drift er skønnet ud fra forbruget i 2024.

Type	Forbrug i nudrift	Skønnet forbrug i ansøgt drift
Drikkevand og vaskevand i malkestald mv.	ca. 25.800 m ³	ca. 64.750 m ³
Vand til vask af kalvehytter og maskiner	ca. 50 m ³	ca. 100 m ³
Forbrug i beboelsen	ca. 150 m ³	ca. 150 m ³
I alt	ca. 26.000 m ³	ca. 65.000 m ³

Tabel 13: Vandforbrug

Af vandbesparende foranstaltninger er der drikkekar og drikkekopper til dyrene, og der benyttes højtryksrenser til vask af kalvehytter og maskiner mv.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af SEGES er vandforbruget pr. ko af stor race på ca. 33 m³ og pr. opdræt på ca. 5,7 m³. Med forventet maks. 2.000 årskøer med kalve til ca. 5 mdr. og kællekvier ca. 21-24 mdr. beregnes normforbruget til ca. 68.000 m³. Det faktiske forbrug vil afhænge af det endelige antal dyr og mælkeydelse mv.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

Vurdering

Som beskrevet forventes vandforbruget på husdyrbruget at blive lidt højere end den beregnede mængde jf. normtalsberegningerne. Umiddelbart vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt. Normtallet er fra 2015 og er således ikke opdateret i en årrække.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug. I stedet kan der stilles vilkår om, at vandforbruget skal opgøres årligt og fremvises ved tilsyn. Eventuelt kan der stilles vilkår om, at kommunen kan forlange drikkevandssystemet gennemgået af en fagperson, hvis der sker stigninger i vandforbruget, der ikke kan forklares med fx et øget antal dyr på husdyrbruget.

Stalde, gyllebeholdere, omrøre- og fortanke, kanaler, gyllerør, ensilagepladser, beholder til overfladevand fra ensilagepladser samt kanaler og rørledninger i forbindelse med sandvasker anlægget er og bliver etableret tætte. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

3.9.7 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af ledningsplanen, se bilag 2.

Spildevand fra beboelsen og toilet/bad i serviceafdelingen til Stald BBR 5 ledes til septiktank og videre til nedsivningsanlæg. Der kommer ikke nye toiletfaciliteter i de nye stalde.

Vask af kalvehytter og maskiner mv. sker med højtryksrenser med rent vand på den eksisterende kalveplads og vandet ledes sammen med overfladevandet mv. via stald til kanal i Stald BBR 2+5+6. Den nye kalveplads vil også få afløb til kanaler i det ældste staldanlæg, hvorfra vandet vil blive suget op og kørt ud med gyllevogn med slæbeslanger. Der er ca. 500-600 m³ kapacitet i kanaler i det ældste staldanlæg.

Som beskrevet er der etableret en opsamlingsbeholder til overfladevand fra de eksisterende ensilagepladser og der etableres en ny opsamlingsbeholder/pumpebrønd, som der kan udsprinkles fra eller pumpes til gyllebeholderen på 2.050 m³, når det ikke er tilladt at udsprinkle ensilagesaft. Størrelsen på opsamlingsbeholde-

ren og den nye pumpe er endnu ikke afklaret. Kapaciteten af pumpen vælges, så den kan tømme opsamlingsbeholderen ved kraftige regnskyl. Der vil blive etableret rørledning til både udsprinklingsanlæg på marken samt til gyllebeholder, så vandet kan ledes til gyllebeholderen på 2.050 m³, når der er længerevarende perioder med vandmættede eller frosne marker

Der anvendes udelukkende godkendte sæbemidler ved vask af malkestald mv. Der er redegjort for mængder af spildevand og overfladevand til gyllebeholdere i kapacitetsberegningen (se punkt 3.1.2).

Overfladevand fra eksisterende tage ledes via rørledning til en lukket nedsivningsgrøft, der ligger langs læhegnet vest for den vestlige side af Stald BBR 5. Enten vil denne grøft blive udvidet i bredden eller også vil der blive etableret yderligere en nedsivningsgrøft fx på den vestlige side af læhegnet syd for Stald A og B. Der er ikke afløbsriste i forbindelse med kørearealer, og det kommer der heller ikke fremadrettet. Vand fra asfalterede kørearealer vil nedsive gennem tilstødende ubefæstede arealer.

Alt vandet fra husdyrbruget nedsives således, men med den nære placering af nedsivningsgrøften til Vollum Bæk, kan det nok ikke undgå, at noget af vandet siver gennem jorden og ud i Vollum Bæk. Eventuelle partikler i vandet vil blive rensat fra gennem passagen i jorden, så bækken ikke vil modtage andet end rent vand. Slemmer nedsivningsgrøften/-grøfterne til, vil de blive oprenset og materialet fordelt på jord, der ikke ligger lige ned til bækken.

Af MiljøGIS for vandområdeplanerne 2021-2027¹⁰ fremgår det, at Vollum Bæk er målsat til en god økologisk og kemisk tilstand, men at vandløbet pt. har en dårlige økologisk tilstand og en ukendt kemisk tilstand. Økologisk tilstand for alger er høj, for planter god, for smådyr moderat og for fisk dårlig.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget ikke kan påvirke Vollum Bæk negativt med den nuværende eller kommende udledning af overfladevandet fra husdyrbruget gennem nedsivningsgrøft, når der ikke sker direkte udledning til bækken.

3.10 Klima (F4, F5f)

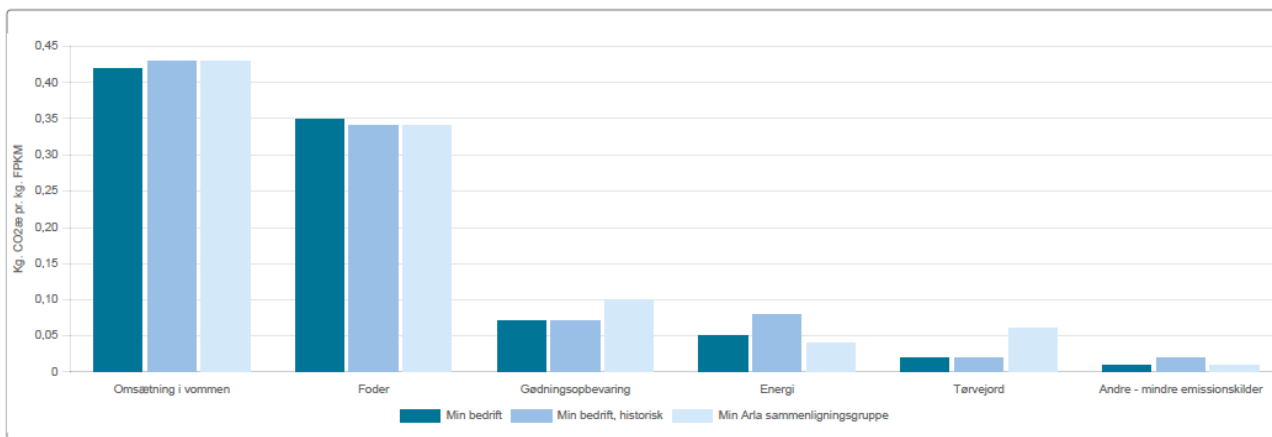
Mælkeproduktionen bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder der bidrager til metanudskillelsen, og staldgødningen der bidrager til lattergas- og metanudskillelsen, mens CO₂-udskillelsen stammer fra strøm- og dieselforbruget.

Husdyrbruget leverer mælk til Arla Foods og bliver derfor tilskyndet til at arbejde på at reducere husdyrbrugets CO₂-aftryk. Det er Arlas Foods overordnede mål at reducere CO₂-udledningen med 30 procent inden 2030 og blive CO₂ neutral i 2050. Arla har lavet en ordning, så landmænd, der indrapporterer data via Arlas klimatjekværktøj, modtager et ekstra beløb pr. leveret liter mælk. De områder, der måles med klimatjekket, er antal dyr, fodersammensætning, produktion af afgrøder, anvendelse af gødning, håndtering af husdyrgødning, anlæg på gårdens område, forbrug af elektricitet, brændstof og vedvarende energi.

Med den nuværende udvikling falder CO₂-udledningen i gennemsnit med ca. 1 % om året for malkekvægsbesætninger. Det er Arla Foods mål, at andelshaverne skal øge reduktionen til ca. 3 % om året.

Herunder ses uddrag fra klimatjekket.

¹⁰ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>

Figur 9: Uddrag af klimatjek for husdyrbruget på den samlede bedrift CVR nr. 41672587

Arla er endvidere i gang med at se på muligheden for at mindske udledningen af metan. Arla har sammen med Aarhus Universitets Center for Cirkulær Bioøkonomi oprettet et professorat og et 5-årigt projekt, der skal undersøge muligheden for at reducere klima- og miljøpåvirkningen fra mælkeproduktionen, ved i langt højere grad at udnytte lokalt produceret biomasse og at se på nye måder at sammensætte foderblandingerne.

Jo mere af husdyrgødningen der køres til biogasanlæg til afgangning, des færre klimagasser udleder husdyrbruget i forhold til et tilsvarende husdyrbrug, der ikke leverer husdyrgødning til afgangning i biogasanlæg¹¹.

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget, da husdyrbruget ligger et godt stykke fra havet, og derfor ikke vil være direkte påvirket af f.eks. havspejlsstigninger. Over de seneste 8 år har nedbøren svinget med et gennemsnit på 927 mm om året for Tønder Kommune. Da husdyrbruget ligger ca. 8 m over havoverfladen, vil stigende havvandstigninger ikke kunne påvirke husdyrbruget i dets forventede levetid.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, vandstandsstigning i forbindelse med vandløb, grundvandsstigning samt havvandsstigning.

Nedbør

Af figur 10 herunder fremgår, hvilke bygninger der potentielt kan blive påvirket ved værste tænkelige nedbørsmængde.

Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser på husdyrbruget eller forurening som følge af store nedbørsmængder.

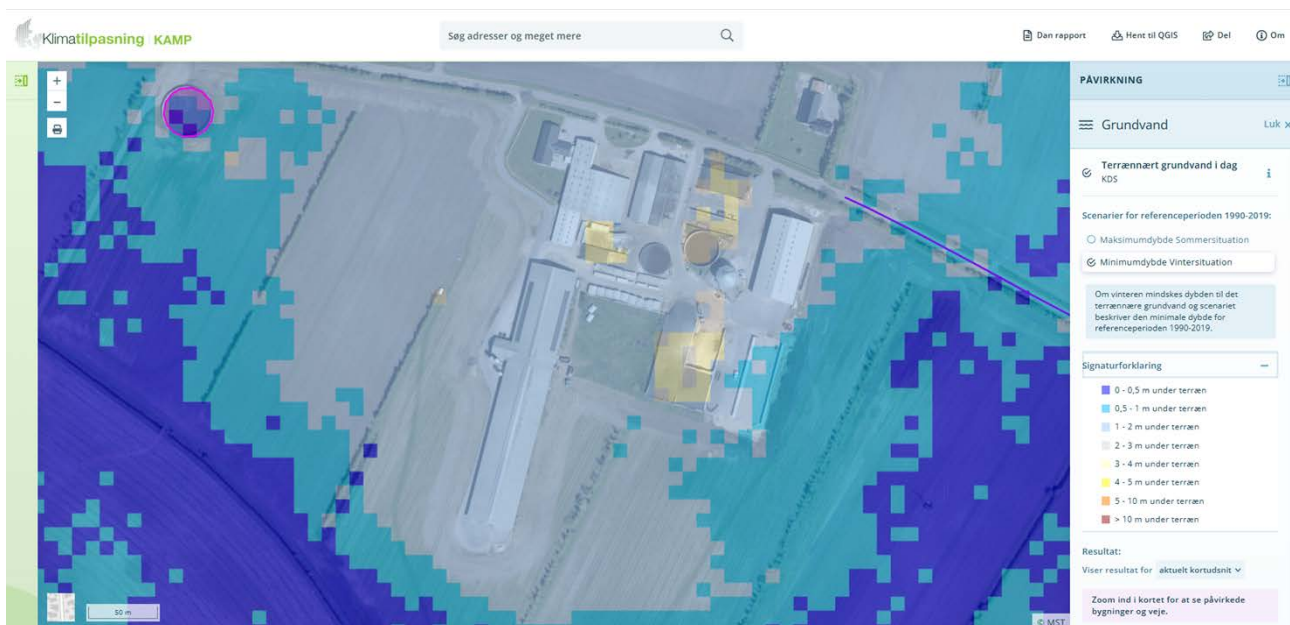
¹¹ <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsoegsbiogasanlaeg/biogas-mke>

Figur 10: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.klimatilpasning.dk

Grundvand

Af figur 11 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen står med en højde på ca. 0,5-4 meter under terræn i vintersæsonen. Dette kan have betydning i forbindelse med tømninger af gyllebeholdere. Grundvandet står højere ved den store gyllebeholder. Der er etableret omfangsdræn og inspektionsbrønd i forbindelse med denne gyllebeholder. I våde perioder vil inspektionsbrønde blive tjekket forud for bundtømning, og der vil ikke blive tømt længere ned end til grundvandshøjde. Gyllebeholderen fyldes med afgasset biomasse som den første efter udbringning.

Figur 11: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.klimatilpasning.dk

Vandløb og hav

Husdyrbruget ligger uden for et område, der påvirkes af oversvømmelser fra vandløb eller havandsstigning.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gennem deltagelse i Arlas Klimatjek får et redskab, som gør det mere synligt, hvor der kan sættes ind i forhold til at forbedre husdyrbrugets CO₂-udledning. CO₂-udledningen forventes derfor at falde i de kommende år. I forvejen er klimabelastningen reduceret betragteligt ved afgasning en stor andel af husdyrbrugets husdyrgødning i biogasanlæg.

Pga. husdyrbrugets beliggenhed ca. 8 m over havets overflade og med knap 13 km til kysten, vurderes husdyrbruget ikke at kunne opleve negative konsekvenser pga. klimaændringer i de kommende mange år. Dog skal der være skærpet opmærksomhed ved tømning af gyllebeholdere, så der ikke sker skader ved høj grundvandsstand.

3.11 Forslag til egenkontrol (B7)

Der er umiddelbart ingen forslag til egenkontrolvilkår.

3.12 BAT-Ammoniakemission (B9, F5g)

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre beregnes i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse, som omfatter de eksisterende stalde og opbevaringsanlæg. Det er vurderet, at ændringen af staldgulvet i Stald BBR 5 kan si-destilles med at produktionsarealerne i stalden er nye. BAT-kravet overholdes ved staldgulvstypen, som bliver et af gulvtyperne fra Videnskatalog for kvægstalde (se pkt. 3.2).

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen be-grænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelast-ninger hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes. BAT-kravet er lovbe-stemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt stald-systemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

BAT-beregningen fremgår af efterfølgende tabeller. Som det fremgår af beregningen, overopfyldes BAT-kravet med 122 kg NH₃-N/år. Dette overskud forventes at kunne benyttes i forbindelse med en eventuel senere ansøgning om udvidelse eller ændring.

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	14177	634	14811
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	14247	441	14688
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	122
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT ? i				
	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)
Rediger	14177			

Tabel 14: Samlet BAT-beregning

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde 				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Stald BBR 5	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Stald BBR 5	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Ny kalveplads - byggefelt	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Velfærdsstald og goldkostald	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Velfærdsstald og goldkostald	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Velfærdsstald og goldkostald	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,16
Stald A og B	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 15: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under afsnittene 3.4-3.10.

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, der er ophængt i kontoret serviceafdelingen til Stald BBR 5. Når sandvasker anlægget er etableret og inden den tages i brug, vil beredskabsplanen blive opdateret, så indsats i forhold til risiko for uheld i forbindelse med driften af anlægget er beskrevet, og der udarbejdes instruks for indsats i tilfælde af uheld i forbindelse med driften. I forbindelse med sandvasker anlægget kommer der alarmsystemer, vil afgive alarm fx i tilfælde af at et bestemt væskenniveau overskrides, så der ikke efterfølgende sker overløb.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle. Stalde, gyllekanaler, fortanke og gyllebeholdere er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrbrugets gylle (se afsnit 2.1.2). Gyllebeholderne omfattes af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende. Som beskrevet har gyllebeholderen på 4.000 m³ omfangsdræn og inspektionsbrønd. Inspektionsbrønden tjekkes forud for bundtømning af gyllebeholderen. Hvis vandstanden i brønden står højere end bunden af gyllebeholderen, vil gyllebeholderen ikke blive tømt længere end til vandstandshøjden i inspektionsbrønden, for at undgå at grundvandet presser gyllebeholderens bundplade op.

Skulle uheldet være ude og en af gyllebeholderne bryder sammen eller overfyldes ved en fejl, vil gyllen løbe ud på det omgivende terræn. Der er mindst 175 m til Vollum Bæk og terrænet er meget svagt skrånende mod vandløbet, så eventuelle udslip vurderes ikke at kunne løbe direkte i vandløbet. I tilfælde af udslip råder husdyrbruget over adskillige maskiner, der kan benyttes til at skubbe jord op i volde for at inddæmme udslippet (gummiged, rendegraver og teleskoplæsser). Herefter vil opsugning/opgravning blive igangsat. Hvis der er behov for det, rekvireres en maskinstation til at hjælpe med opsugning/bortgravning og bortkørsel af udslip.

Vurdering

Skulle der ske udslip af gylle, olie eller andre kemikalier skal der være fokus på, at begrænse omfanget af en potentiel forurening. Det er derfor vigtigt, at beredskabsplanen holdes opdateret, og at der er materialer til rådighed til at suge spild op og etablere opdæmning med, så spredning af udslip kan begrænses.

På grund af husdyrbrugets beliggenhed vurderes det, at der ikke er fare for menneskers sundhed eller kulturarven pga. ulykker eller katastrofer på husdyrbruget eller forbundet med husdyrbrugets drift.

3.14 Overvågning (F7)

Der forslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Køer kan få Coronavirus, men denne type virus smitter ikke til mennesker.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Med ca. 20 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5. og kumulation i forhold til lugt er beskrevet under punkt 3.7.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparameter og gener som beskrevet herover, er det nærmeste erhvervsmæssige dyrehold ansøgers eget husdyrbrug på Fælledvej 17. Se også punkt 3.3.

Vurdering

Pga. afstanden til andre husdyrbrug, vurderes det, at der i forhold til lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys og skadedyr og transporter mv. ikke kan opstå kumulative virkninger.

Det vurderes, at der ikke er andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke udvidede eller etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

Placeringen af de nye stalde og anlæg er valgt ud fra hvad der er muligt i forhold til overholdelse af lugtgenerafstande samt hvad der er hensigtsmæssigt i forhold til logistikken på husdyrbruget. Placeringen af den nye ensilageplads er valgt ud fra, at den skal ligge i tilknytning til de øvrige ensilagepladser, så foder fortsat kan blandes syd for foderladen.

Der er regnet på en placering af velfærds-/goldkostalden vest for Stald BBR 5, men beregningerne viser, at lugtgenerafstanden til Drengstedvej 46 så ikke kan overholdes.

Såfremt ansøgningen om udvidelsen mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet, at husdyrbruget fortsætter med samme tilladte produktion som fastsat i § 12 miljøgodkendelsen samt tillæg og anmeldeafgørelser. Der vil så fortsat være krav om forsuring i Stald BBR 5, hvilket vil forkorte staldens levetid pga. at svovlsyren nedbryder betonen. Da husdyrbruget ikke er et IE-husdyrbrug og totaldepositionskravene i forhold til kategori 1 og kategori 2 natur overholdes, skal den eksisterende miljøgodkendelse ikke revurderes.

Den generelle udvikling går mod større og større husdyrbrug for at kunne optimere indtjeningen. Husdyrbruget vil ved afslag på ansøgningen gå glip af en øget omsætning og dermed mulighed for at udvikle husdyrbruget.

Eftersom udvidelsen sker med staldsystemer, der i sig selv er BAT (fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb samt dybstrøelse), er der ikke krav om etablering af yderligere teknologi. Der er derfor ikke vurderet nærmere på alternative teknologier.

Vurdering

Det vurderes, at ovenstående vurderinger i forhold til alternativer og 0-alternativ er tilstrækkeligt til at leve op til lovgivnings krav til en sådan vurdering.

3.18 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen så skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Drengstedvej 48 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i deres vejledning, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. Selv hvis kommunen skulle vurdere, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, betyder det ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes. Eventuelt skal kommunen fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis det vurderes, at der er tale om byggeri af industrilignende karakter.

Vurdering

De nye bygninger og anlæg, der godkendes i forbindelse med denne ansøgning, er nødvendige for husdyrbrugets drift. Nye stalde og kalveplads er nødvendige for at kunne udvide dyreholdet samt give dyrene gode

dyrevelfærdsmæssige forhold, den nye ensilageplads og fodersiloerne er nødvendig for at sikre optimal opbevaring og kapacitet til foder til dyrene, og så kvaliteten af foderet sikres og den nye mælketank er nødvendig for at kunne opbevare mælken ind til afhentning kan ske. Sandvaskeren er nødvendig for at sandet kan genbruges i sengebåsene og afhentningstanker er nødvendig for biogasanlæggets afhentning af den vaskede gylle. Byggeriet vurderes derfor at være erhvervsmæssigt nødvendig.

4. Oplysninger om konsulenten (E3)

Ansøgningen er udarbejdet af Cand. scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i mere end 21 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd og Spiras.

5. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget på Drengstedvej 48 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

Det vurderes endvidere, at der ikke er samspil mellem emnerne 1) befolkningen og menneskers sundhed, 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter, 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima og 4) materielle goder, kulturarv og landskabet, der kan medføre væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af omgivelserne.

6. Referenceliste (F10)

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK 1089 af 16/10/2024
3. Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning BEK nr 2243 af 29/11/2021
4. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 927 af 28/06/2024
5. https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2024/N2024_64.pdf
6. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
7. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/rSR50.pdf>
8. <https://naturdata.miljoportal.dk/>
9. <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=jordbrugsanalyse>
10. <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>
11. <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsoegsbiogasanlaeg/biogas-mke>

7. Bilag

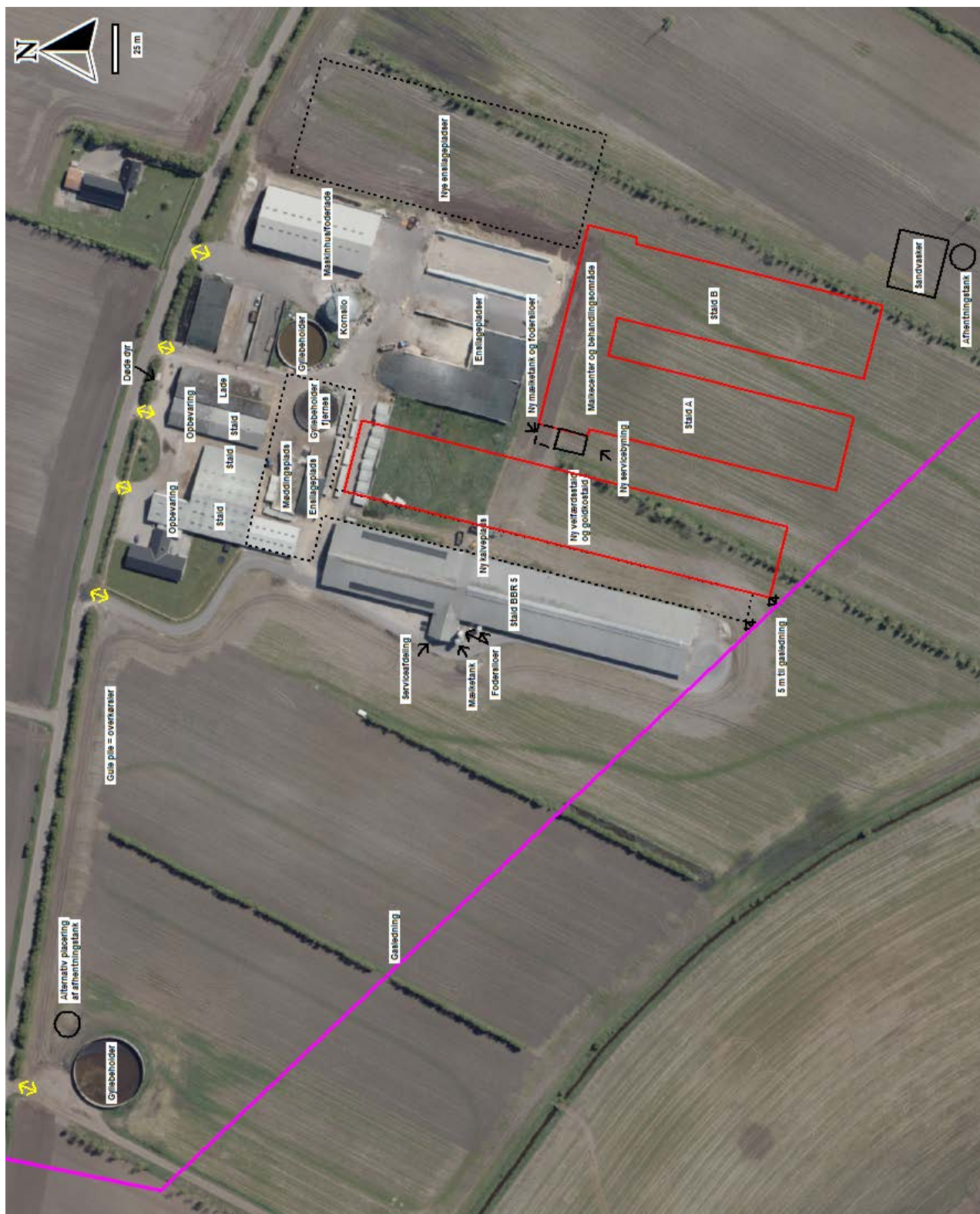
Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Ledningsplan

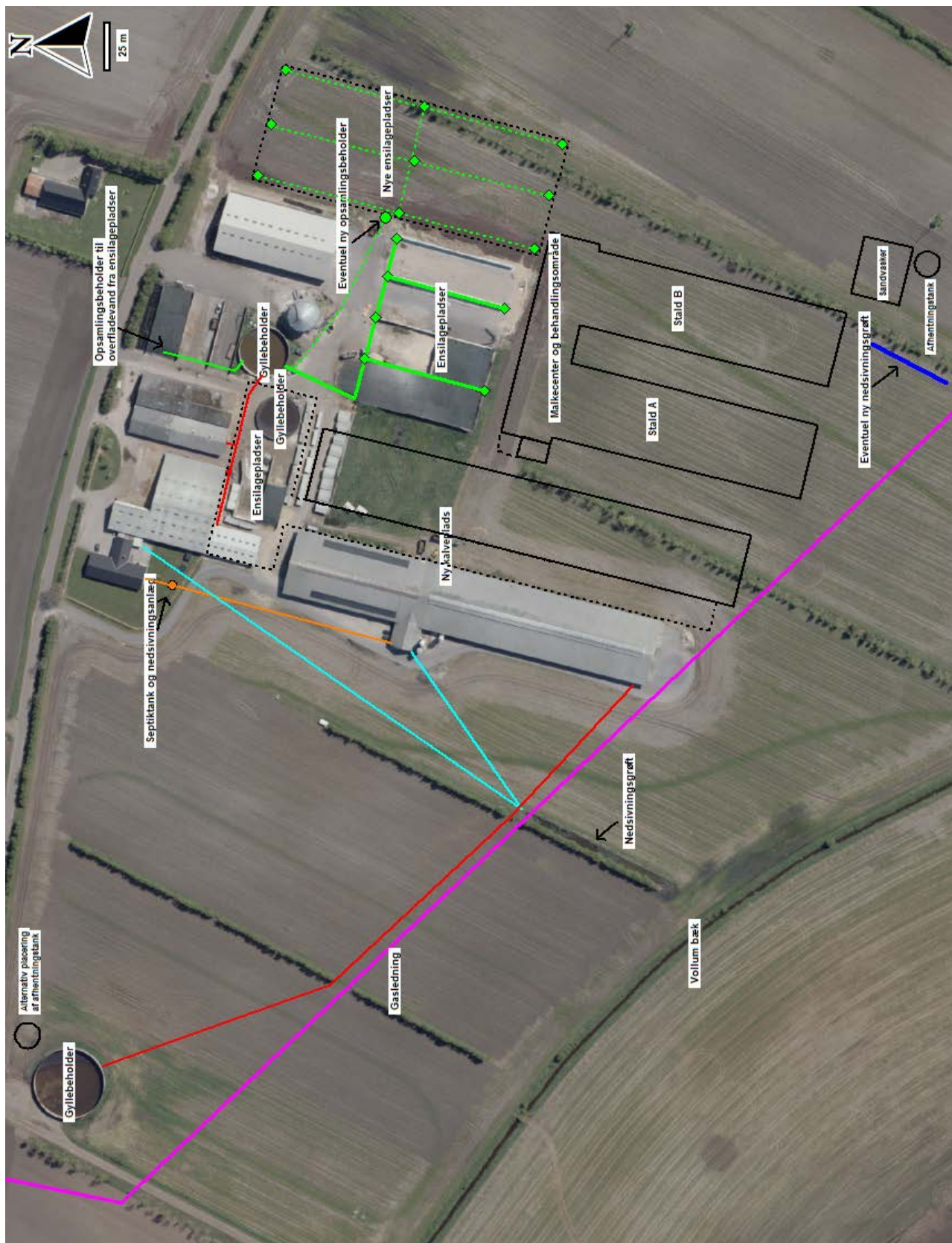
Bilag 3: Støj og lys

Bilag 4: Opgørelse af produktionsarealer

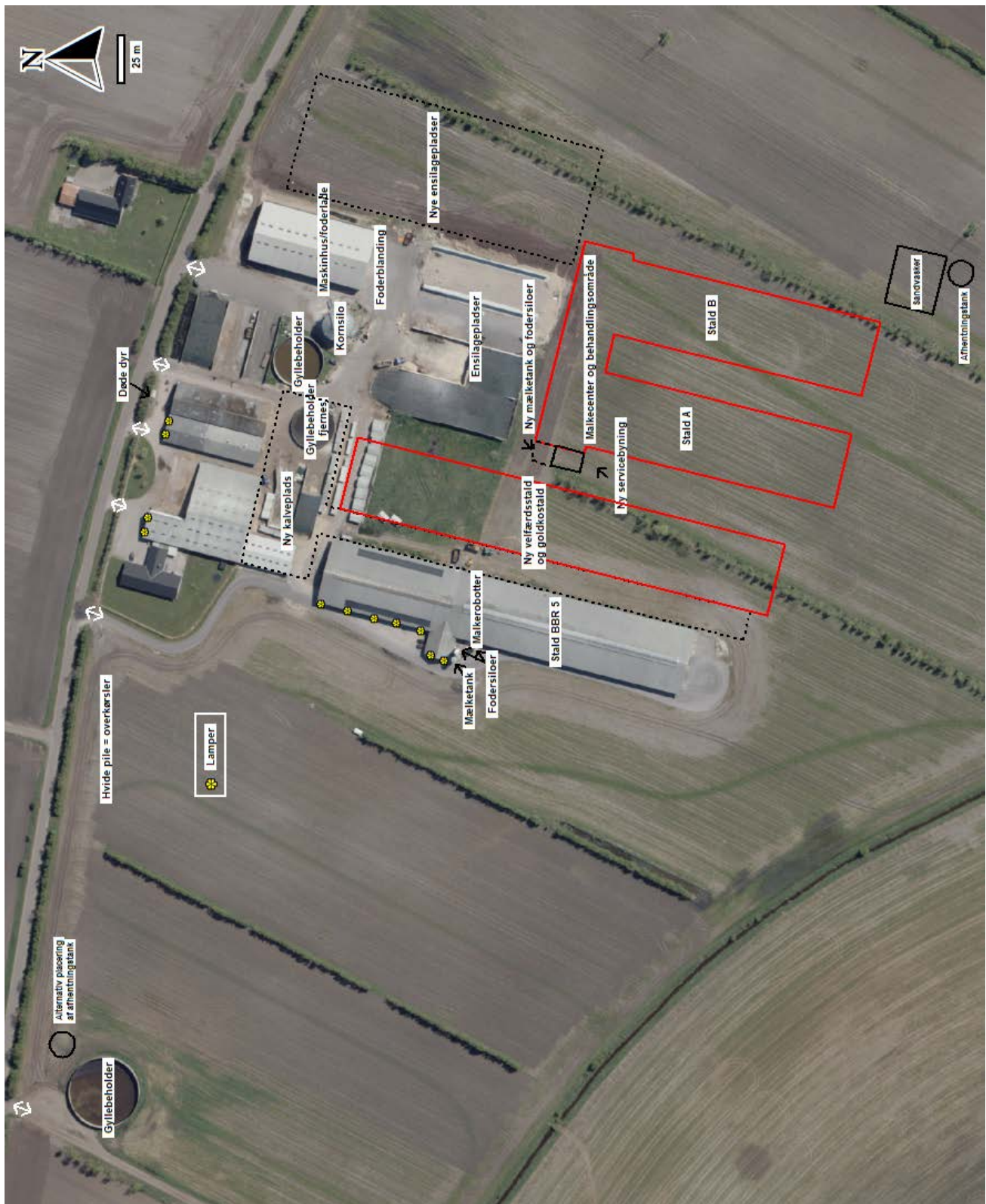
Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Ledningsplan

Bilag 3: Støj og lys

18-09-2025

50